

Massa, 27. januarja s. V kraju Bagnone so čutili davi v zgodnjih urah precej močan potresni sunek, ki ga je spremljalo močno podzemeljsko bobnenje. Med prebivalstvom je izbruhnila velika panika. O stvarni škodi dosedaj ne poročajo od nikoder.

Mirovna manifestacija velesil

Na zadnji seji evropske konference je prečital Briand značilno izjavo, ki nosi podpise štirih vnanjih ministrov, diplomatskih predstavitev štirih evropskih velesil, ki prihajajo za politično situacijo sodobnosti v pošto. Ženevski reprezentanti Francije, Anglije, Italije in Nemčije so s tem podali velevažno enunciacijo, ki ima značaj izrazite mirovne manifestacije.

Izjava zasluži v največji meri našo pozornost. Prav za prav bi jo morali slaviti in opevati, morali bi ob tej priliki manifestirati ojašanje in zadoščenje v najvišji meri. Zakaj izjava velesil končuje s slovesnim zagotovilom, da se ne bodo za poravnano političnih težkoč nikdar posluževali drugih sredstev kakor Društva narodov in da bodo v bodočnosti zlasti izločili vsako uporabo sile. Morali bi biti sedaj pomirjeni, ker z izjavo je vojna nevarnost odstranjena.

Preden se razveselimo te protivojne izjave, pa se seveda nekoliko presenečeni vprašamo po vzrokih, zakaj je bila taka izjava sploh potrebna. Saj manj pozornost občinstvu, ki ne pazi na vse raznovrstne politične in drugačne pojave po Evropi, ki ne prisluškuje različnim zakulisnim informiranim obveščencem, sploh ni moglo misliti, da obstoja kaka vojna nevarnost, kakor jo zanika je pomirjevalna izjava. Če pa je četvorica velesil vendar smatrala za potrebno, da s posebno izjavo poudari svojo voljo, ne poseči po vojnih sredstvih, je morala za to imeti zelo tehtne razloge. Ali z drugimi besedami: neke so se morali prav resno igrati z možnostjo obojenega spopada, da je bilo treba s tako odločno in manifestantno enunciacijo nastopiti zoper protimirovne naklepe. O tem ne more biti dvoma, izjava četvorice sama je najzgovornejši dokument tega.

Ako smemo s tem preiti na drugo poglavje glede mirovne enunciacije, moramo najprej premisliti, če nas je pomirila. Vojne ne bo na noben način, pravi četvorica velesil, nevarnost njihovih vnanjih ministrov. Ali prav tako je zagotavljala ta četvorica in nešteto drugih z njo ves novotni čas, da je mir zagotovljen in da ne misli ter ne sme nihče apelirati na sredstvo oborožene sile. Saj imamo Kelloggov pakt in še obilico drugih sličnih paktov in paktov, pa doznavamo vendarle sedaj indirektno, da je bil mir v nevarnosti. In mir

v Evropi vendar ne more biti v nevarnosti, ako ga ne ograža ena ali druga od velesil, istih velesil, ki so podpisale mirovno manifestacijo, saj se manjše ali srednje evropske države pač ne morejo dandanes vojskovati, ako so velesile odločno zoper to. Ta preudarek nam tedaj pove, da moramo iskati krivca prav tamkaj, odkoder je prišla mirovna enunciacija.

Vendar se ta navidezna paradokсна trditev da nekoliko modificirati. Vnanji ministri vendarle še niso velesile, marveč samo njihovi diplomatski predstavniki. Z njimi, z njihovo politično smerjo in taktiko se strinja običajno samo en del javnosti, dasi vendar večina, dočim ima nasprotni del precej ali celo popolnoma drugačne nazore o njej. Zdi se, da so imeli vnanji ministri velesil prav to ali vsaj tudi to v mislih pri svoji izjavi.

V Nemčiji n. pr. se je močno razčepirala narodno-socialna stranka, ki javno in celo na ves glas propagira bodočo vojno in sicer kar za najbližjo bodočnost. Hitlerjevci imajo ogromno uspeha med masami in trdi se, da številni njihovih pristašev še vedno raste. Ali bolj fatalno nego to je dejstvo, da kotketrirajo desničarske stranke z njimi, tako da se je polagoma reakcionarno in revanžno šovinistični tabor močno ojašil, dasi stoji proti njemu še vedno izrazita miroljubna večina. Ali nekateri znaki so zadnji čas pokazali na možnost, da se oficijelna nemška politika okrepe po željah šovinističnih desničarjev. Svarilni glasovi iz demokratičnega tabora so potrdili, da take opasne možnosti niso izključene.

Pa tudi drugod, ne samo v Nemčiji, ni izključena možnost, da se sedanjne zmernejše smeri v vnanji politiki zamenjajo z bojevitejšimi. Zato se ne bomo zmotili, ako izrazimo mnenje, da je bila mirovna deklaracija štirih velesil adresirana v prvi vrsti na te nemirne in nevarne elemente. Obenem seveda predstavlja nekaj apel na vse vnanje-politične reprezentante, da pokažejo in uveljavijo tudi doma odločno mirovno smer.

V tem pogledu je treba torej tudi neopričakovano in na prvi hip neumerno mirovno manifestacijo v Ženevi pozdraviti kot nov kamen v mirovni zgradbi, ki jo z neumorno vztrajnostjo grade vsi iskreni prijatelji napredka Evrope.

Zasedanje banskega sveta

Socijalno skrbstvo banovine — Gospodarska in delavska kriza — Vprašanje hiralnic — Proračun za zdravstvene zavode — Razširjenje bolnic in umobolnic

Ljubljana, 27. januarja. AA. V nadaljevanju četrtje seje banskega sveta je prišel v razpravo

proračun za socialno skrbstvo

G. dr. Franjo Roš pogrša postavke za omiljenje težkega stanja rudarjev. Tudi med njimi je sedaj velika depresija in bolj kot drugi so tudi oni sedaj vredni podpore. Trenotna pomoč bi bila v tem, da se ustanovi fond za one, ki so brez dela. Za ta fond naj bi se pobiral poseben davek na premog, ki bi ga na moral nositi izključno delodajalec. Nasvetuje nekatere mere, da se socialno stanje rudarjev izboljša. Priporoča, da v sporih med delojemalci in delodajalci posreduje banska uprava.

G. Goluh je z zadovoljstvom konstatiral, da pokazujeta g. ban in banska uprava vobče pravo razumevanje za vitalna socialna vprašanja. Glavni vzrok sedanje gospodarske krize je v racionalizaciji obratov. Brezposelnost se bo pojavila tudi pri nas in bo vedno večja. Vrata izseljevanja so nam zaprta sedaj le še v Francijo. Tu je treba najti nekdo resno stalno rešitev. Glavno, kar nam manjka, je natančen pregled celokupnega gospodarstva, glede produkcije v banovini. Manjka nam torej poseben statistični urad in je nujno potrebno, da banska uprava tak urad čimprej ustanovi. Druga glavna potreba je, da se čimprej ustanovi tudi stalna gospodarska komisija, katere naloga bo, da aktivno poseže v gospodarsko življenje in da ga uravnava v racionalna, sedanjim prilikam odgovarjajoča pota. Glede rudarjev se popolnoma pridružuje izjavam g. dr. Roša.

G. Oblak je poudarjal važnost akcije za gradnjo malih stanovanj. Izpolniti pa naj se v tem smislu, da bodo te akcije deležni lahko tudi posamezniki, ne pa samo člani kake zadrage.

Ubožnice in hiralnice

G. Rajhu se zdi prispevki za gradnjo ubožnic in hiralnic in za preskrbo siromakov v obče premajhni. Opozarja predvsem na težki položaj starih poljskih in vinčarskih delavcev, katerim bi bilo nujno nuditi pomoč.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer

pripominja k izvajanjem g. Rajha, da mora pomoč siromakom ostati bazirani v prvi vrsti na privatni in lokalni akciji. Tam, kjer je uspešno ustanoviti tako lokalno akcijo, bo banovina prisločila na pomoč. Treba pa je, da pride ta pokret od spodaj.

Ustanovitve šolskih kuhinj je predvidena že v zakonu o zdravstveni zaščiti učencev. Glede hiralnic pogrša primerne agilitetne občin. V tekočem proračunu je predviden znesek 1.500.000 Din kot pomoč občinam za zgradbo ubožnic in hiralnic, vendar pa sta zaprosili za tozadevni prispevek samo dve občini in sicer Čabar in Dobrunje, tako da je večji del tega kredita še nezbrabljen.

G. ban dr. Marušič

priznava potrebo čim širšega in intenzivnejšega socialnega udeleževanja. Potrebna bi bila izvedba starostnega zavarovanja kmetijskih delavcev. S tem bi se tudi preprečil beg delavnih sil z dežele. Prvi koraki v tem pogledu so že storjeni.

G. dr. Obersnel je poudarjal, da je najboljša socialna politika tista, ki bazira na dobrem gospodarstvu. Če smo sedaj v depresiji, moramo po gospodarskih zakonih zopet priti v konjunkturo. Zato je upati, da se bo današnji položaj izboljšal. Vendar pa moramo računati s sedanjim položajem. Država in banovina pri tem lahko mnogo pomagata. Izvedejo naj se potrebna javna dela, kakor tudi druge akcije, da se brezposelnost omeji. Pri tem opozarja na prepotrebno železniško zvezo z morjem. Ta zveza je že uzakonjena in da se dela čimprej prične, naj prevzame banovina inicijativno. Priporoča notranjo kolonizacijo, ki naj jo izvede država. Govori dalje o borbi glede cen premoga. Borbo, ki se je vršila med državo in premogovniki, so plačali vedno rudarji. Pri vseh sporih med delodajalci in delojemalci naj prevzame banovina inicijativnost v posredovanju.

G. Detela je slikal brezposelnost s stališča kmetijskega posestnika. Kmetiča mladi na med 14. in 18. letom se ne sme uporabljati za tovarniška dela.

G. Steblovnik se pridružuje predlogu g. Rajha glede premajhne podpore hiralnicam. Po mnenju g. Serbineka bi bilo umestnejše, da bi banovina zidala hiralnice, ne pa občine.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer je pojasnil, da je predvidena razširitev banovinskih hiralnic v Vojniku in Ptuj.

G. Mihelič je predlagal, naj se razširi hiralnica v Vojniku, ker bi razširitev bila cenejša kot pa zgradba nove hiralnice. Predlaga, naj se tudi drugi hiralnici dajo primerne podpore, predvsem hiralnici v Muretnicah.

G. dr. Sajovicu se zdi umestno, da banovina ne gradi sama hiralnic, vendar pa je treba spraviti gradnjo v nekaj sistem. Zato naj upliva na občine za zgradbo skupnih hiralnic, kjer je zadosti zemlje na razpolago, kjer ne bi bili oskrbovanci samo kasarnarji, temveč bi se jim dala prilika živeti z delom na zemlji. Dalje govori o gradbeni akciji, ki so jo pričeli v Kočevju Slovenci predvsem v prid malih ljudi in prosti, da bi banovina to akcijo izdatno podpirala. Končno sporoča, da namerava nemški del sodnega okraja kočevskega ustanoviti posebno hiralnico. Naj se tudi tej akciji gre na roko.

G. Prepeluh je izjavil, da je postavka od približno 6.000.000 Din za socialno skrbstvo mnogo premajhna. Glede brezposelnosti je mnenja, da se da odpraviti le z javnimi deli. Nato govori o našem izseljenstvu ter poudarja, da bi moral izseljeniški urad razvijati živahnejše delovanje.

G. Lončar je proti temu, da se kmetaki mladini prepove zaposlitev v tovarnah. G. Pfeifer je predlagal naj bi banovina kupila Thurnsko graščino pri Leskovcu in jo adaptirala za hiralnico za krški srez.

Kriza sezonskih delavcev

G. dr. Pivko navaja kot en vzrok krize v podeželju odpad sezonskih del. Opaža se tudi nezadostek delavstva v planinskih občinah. Vendar se pa tudi na drugi strani vidi, da si Poljanci nabavljajo posvesta v hribih. Prepove naj se izdajanje raznih po-

trdi po oblastih za pobiranje mladoletov, predvsem onih, ki niso iz naše banovine ter se potreba ne da kontrolirati. Govornik slika nato položaj naših deklet, ki služijo v večjih mestih, predvsem v Beogradu in v Zagrebu. Tudi tem je treba posvetiti posebno pažnjo.

G. Čizek na splošno priporoča banovini podpiranje revnih in siromašnih oseb, zlasti v zimskem času.

G. Benko je prošil za posredovanje, da bodo naši sezonski delavci deležni v Franciji istih ugodnosti kakor v Nemčiji. Izseljevanje naj se omeji na najmanjše število in naj se skuša prebivalstvo zaposliti z javnimi deli doma. Postavka za podpore ob elementarnih neugodah se mu zdi za vse banovino premajhna. V Prekmurju je bila leta 1928, silovita toča, ki je pokončala vse poljske prideleke. Bivša mariborska oblast je prisločila prebivalstvu sicer na pomoč, vendar pa na tak način, ki ni imel nobenega efekta, temveč se je ljudi s to podporo naravnost uničilo. Zato prosi, naj bi se postavka za elementarne neugode deloma uporabila za odpis tega dolga.

G. dr. Senčar je poudarjal, da je jedro sedanje nezaposelnosti višja produkcija, kot jo more trg konsumirati. Z delom se bo povečala tudi konzuma moč. Mi imamo možnost ublažiti to krizo s tem, da damo ljudstvu dela.

G. Goluh je predlagal, naj se organizira, da bodo naši delavci v tujini zaščiteni tudi po naših zastopnikih. Pokrenjena je akcija, da bodo naši sezon. delavci v Nemčiji oproščeni plačevanja prispevkov za socialno zavarovanje, od katerega nimajo nobenih koristi.

G. Rajh je opozarjal, da bi izvajanje osebnega dela na cestah odvzelo kruh tudi dosedanjim delavcem, kar bo samo povečalo brezposelnost.

G. Orehku se zdi banovinski proračun za socialno skrbstvo splošno premajhen. S pravilnim socialnim skrbstvom lahko zadružimo mase, da ne postanejo nezadovoljive. Socialno budo moramo omejiti, ne pa odpraviti. S smotrenim potrpanjem gradbene akcije se da najbolj zatreči tudi komunizem, ker lastni stalni dom je najboljši sredstvo za pobijanje komunizma. Poroča o obširnem gradbenem programu mesta Ljubljane, ki bo ravno s tem mnogo pripomogla k omejitvi gospodarske krize.

Nato je bila seja zaključena.

Ljubljana, 27. jan. AA. Na peti seji banskega sveta je prišel na razpravo

proračun zdravstvenih zavodov

G. načelnik dr. Dolšak je dal pojasnila k proračunu ter omenil, da se je pri do ločitvi staleža osebja upoštevalo sedanje stanje in nujno potrebno povečanje zaradi razširitve bolnic. Zaradi padca cen življenskih potrebščin se bo pri materijelnih izdatkih moglo prihraniti približno 15 odstotkov. Omenja dalje razne že izvršene in nameravane razširitve, novogradnje in povečanja zdravstvenih ustanov. V te svrhe so bolnice bile primorane najeti posojila. V deino kritje anuitet in obresti se se oskrbnine zvišale za 250 Din. Ta povšica ne bo zadela revnih slojev, ker se prošnje za znižanje oskrbnine zelo široko gradno rešujejo.

G. dr. Režek je mnenja, da bi se za zdravstvo dalo doseči mnogo več uspehov potom lokalnih faktorjev. Zato bi bila potrebna primerna dekoncentracija z razširitvijo občinskih delokroga. Poudarjal je važnost in pomen Dolenjskih Toplic in je mnenja, da bi se te toplice morale preurediti v ljudsko zdravilišče. To akcijo naj izvede banska uprava s tem, da prevzame te toplice.

G. ban dr. Marušič je pojasnil, da je na dnevnem redu sedanjega zasedanja banskega sveta tudi predlog glede nakupa Dolenjskih Toplic.

G. Ciril Pirč je naglašal, da so zaradi težkih finančnih priok, v katerih je uprava zdravilišča Golnika, oskrbnine v tem zdravilišču razmeroma zelo visoke in jih zmorejmo le premožnejši krogi. Morala bi se pa najti pot, da tudi to zdravilišče postane ljudsko zdravilišče. To bi se dalo doseči s tem, da banska uprava prevzame amortizacijo in obresti dolga, ki ga ima Golnik, ali pa da mu dodeli vsako leto večjo podporo. Treba bi bilo tudi zgraditi zdravilišče za tuberkulozne otroke.

G. načelnik dr. Dolšak konstatira, da je postal Golnik res sanatorij za imovitejšo sloje, poroča pa, da uživa na Golniku stalno 14 bolnikov 45 odst. popust. Bansk uprava je nadalje določila tudi prispevek 150.000 Din, ki služi za zdravljenje siromakih na Golniku. Zdravstvena uprava bi z največjim veseljem pozdravila, če bi se našla pot, da se ta zavod socializira. Priznava potrebo zgraditve zdravilišča za tuberkulozno deco. Banska uprava je v ta namen pošiljala bolne otroke na otok Krk, kjer ima svojo ferjalno kolonijo, ki se je zelo dobro obnesla. Občina Vrhnika na Krku je ponudila banski upravi brezplačno na razpolago stavbišče, da se tamkaj zgradi otroško zdravilišče. Zadeva na akcija je v teku.

G. Srečko Robič predlaga, da se vzame v resni pretres povečanje in razširitev mariborske bolnice.

G. načelnik dr. Dolšak je pojasnil, da je razširjenje mariborske bolnice v zvezi z zamenjavo sveta, ki meji na bolnico in ki je last kaznilnice. Dokler se to vprašanje ne reši, se ne more pričeti z deli. Pogajanja z ministrstvom pravde so v teku.

Oskrbnine v bolnicah

G. Leblinger smatra, da povišanje oskrbnin v bolnicah ni bilo umestno in da bo povzročilo med prebivalstvom razburjenje.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer je pojasnil, da sloni ureditev vprašanja n. ših bolnic na uvedbi gospodarnosti na teh zavodih. Temu cilju služi uvedba gradbenih fondov. V te se steka del oskrbnine. Ravno zato so se tudi zvišale oskrbnine. Dosedanje oskrbnine so bile tako nizke, da niso krile niti strogo materialnih izdatkov kljub temu, da v njih niso zapodeni osebni prejemki bolničnega osebja, niti vrednost lokalov in bolniških naprav. Oskrbnino je bilo torej treba prilagoditi faktični potrebi. Povišanje se mu ne zdi nesocialno, ker bodo

k plačilu pritegnjeni predvsem imovitejši sloji ter ustanove in faktorji, ki iz svojih fondov plačujejo oskrbnino, kakor n. pr. OUZD. Neizterljive bolniške stroške plača itak banska uprava, razen tega pa prispeva k stroškom »revne, odnosno ima možnost, da jim oskrbnine zniža. Zvišanje oskrbnin ima za posledico, da bo banovina plačevala za plačila nezmožne bolnike tudi drugim privatnim bolnicam večje oskrbnine, s čimer je tem indirektno naklonjena prav za ona podpora, n. r. bolnici. Usmilje njih bratov v Kandiji.

G. ban dr. Marušič smatra za potrebno poudariti, da je neprimerno govoriti o razburjenju in o mučnih vtisih ker to ne odgovarja faktičnemu stanju zlasti ne glede bolniških oskrbnin, katero vprašanje se je reševalo po temeljitem prevdaku in ima pred očmi kakor vedno le dobrobit širokih plasti naroda.

G. Pfeifer je z zadovoljstvom vzel na znanje povišanje oskrbnin, ker bo ravno povišanje pripomoglo, da se da bolnikom boljše hrano oz. boljše oskrbo, kolikor je to potrebno.

G. dr. Roš izraža bojazen, da bi povišanje oskrbnin znalo vplivati tudi na privatne sanatorije. Prosi za izdatno podporo za celjsko bolnico.

G. Lipelj je izjavil, da bi bila bolnica v Brežicah nujno potrebna adaptacije in naj bi se tam ustanovil porodniški oddelček.

G. Košir je predlagal naj se poveča bolnica Rdečega križa v Konjicah.

G. ban dr. Marušič je pojasnil, da je povečanje te bolnice sedaj nemogoče, obljublja pa je primerno podporo.

G. Leblinger je z zadovoljstvom vzel na znanje razloge, ki so dovedli bansko upravo do tega, da je povečala oskrbnino. Prosi, da bi se tudi prošnje kmetijske prebivalstva za znižanje oskrbnine vpoštevale.

G. Benko je prošil, naj se ozira tudi na bolnico v Murski Soboti. Zaradi naj se čimprej nova bolnica, Občina Murska Soba je pripravljena odkupiti staro zgradbo, dati na razpolago zemljišče za novo zgradbo ter brezplačno napeljati električno razsvetljavo. Tudi druge občine so izjavile, da so pripravljene s dovozom materiala pripomoči k pocenitvi stroškov za gradbo.

G. ban dr. Marušič je izjavil, da se bo zgradba nove bolnice v Murski Soboti z ozirom na izjavo g. Benka že letos v resen pretres.

G. Mihelič je priporočal, naj se dajo privatnim bolnicam primerne podpore. Predlaga tudi razširitev bolnice v Celju.

G. ban dr. Marušič je pojasnil, da je razširitev bolnice v Celju že v teku, zgradil se je porodniški oddelček in se bo razširitev bolnice nadaljevala.

G. Serbinek je predlagal razširitev bolnice v Mariboru.

Gospodarstvo v bolnicah

G. Steblovnik Martin se je glede povišanja oskrbnine pridružil izjavam g. spoda Leblingerja ter vzel tozadevna pojasnila z zadovoljstvom na znanje. Prosi, da bi se izboljšala hrana v celjski bolnici.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer je izjavil, da je celjska bolnica po nadzorovanih poročilih označena kot ona, ki vzorno gospodari. Glede kvalitete prehrane je treba biti na jasem, da bolnicam, ki obratuje v malem, lahko nudijo boljše hrano. Vse bolnice, ki zdravijo težje slučaje in to so ravno večje bolnice, so dražje, ker mnogo več odpadke na zdravniško tehnično stran, na zdravila, specialitete, obveze itd. in ne more toliko dati za hrano, kot manjše bolnice. Tudi prenapolnjenost bolnic igra pri tem vlogo. Dokler je bolnik v akutnem stanju, potrebuje najintenzivnejše nege in najdražje oskrbe. Kot rekonvalescent te intenzivne nege več ne potrebuje in se stroški za njega glede zdravniških pomoči in zdravil znižajo. Ker pa so večje bolnice sedaj prenapolnjene, mora bolnik, ako je že v rekonvalescentnem stanju, kadar bi se ga moglo ceneje oskrbovati, zapustiti bolnico. Iz teh razlogov je razširitev bolnic tudi z ekonomskega stališča priporočljiva.

Vprašanje umobolnic

G. dr. Juvan je predlagal, naj se umobolnica v Ljubljani pri sprejemu bolnikov ozira tudi na umobolne iz bivše mariborske oblasti.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer je govoril o vprašanju umobolnih v naši banovini. Umobolnica v Ljubljani (Studenec) je prenapolnjena. Zaradi tega mnogo umobolnih ni moglo biti sprejetih. Več umobolnih je trenutno v občinskih zaporih, mnogi pa hodijo prosto okoli in povzročajo mnogokrat neprimere. Tako stanje je nevarno. To je dalo povod, da se je reviziral program obeh bivših oblastnih samouprav glede zgraditve umobolnice na posrestru Hotemuzcu, ki bi stala približno 65.000.000 Din. Upoštevat je treba, da potrebujemo tri tipe zavodov za umobolne, in sicer hiralnico, zdravilišče in opazovalnico. Le za tiste umobolne, pri katerih je pričakovati ozdravljenje, je namestno nova moderna zgradba, ki je tudi v načrtu. Hiralnica pa ima namen, da omogoči tem revčevim, da na dostojen in etički način preživijo svoje bedno stanje. Kot hiralnica se bo uporabilo nakupljeno posestvo Nov vo Celje, ki se je z vso naglico adaptiralo, tako da bo tam že v najkrajšem času lahko nastilo 100 umobolnih, v teku časa pa, ko bodo vsi objekti dograjeni, okoli 300 bolnikov. Za prvo silo se bo za umobolne hiralce uporabili tudi prostori dočnega vzgajališča, kjer je bila prva delavnica, ker se dečje vzgajališče že prihodnji mesec preseli v Ponoviče.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, še vedno nestalno, zmeren hladno. — Situacija včerajšnjega dne: Barometrska depresija, ki je prešla preko kontinenta, povzroča na svoji zapadni strani v naših krajih oblačnost in nestalno vreme. Z jugozapadnega dela kontinenta prihaja počasni višji pritisk, ki povzroča spremenljivo oblačnost in kratkotrajne padavine. Pritisk se je v naših krajih v splošnem dvignil za 0.1 do 0.3 mm, največ na jugu, najmanj na vzhodu. Temperature so v splošnem padle za 1 do 6 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Spremenljivo, izmenoma bolj jasno. Temperatura sprva nespremenjena, pozneje morda višja.

Gandhi pripravljen za sporazum z Anglijo?

Slovesen sprejem Gandhija v Bombayu — Izgredi nacionalistov v Kalkuti — Ugoden odmev Macdonaldovih izjav v Indiji

Bombay, 27. januarja. d. Mahatma Gandhi je bil sredi izpuščen v Pooni iz ječe. Pred jetnišnico ga je sprejela ogromna množica z velikim navdušenjem. Tudi Valabkar Patel in Hardikar, člana kongresnega odbora, sta bila večeraj izpuščena iz ječe.

Gandhi je izjavil poročevalcu Reuterjevega urada, da se noče izjaviti o položaju, dokler ne bo govoril s svojimi tovariši in delegati indijske konference v Londonu, ko se vrnejo. Poudarjal je svojo željo, da bi bili takoj izpuščeni tudi vsi ostali politični kaznivci. Gandhi je odnotal v Bombay v spremstvu g. Naidu, bivše predsednice indijskega nacionalnega kongresa, ki je bila istočasno z njim izpuščena iz ječe.

Bombay, 27. januarja. s. Gandhi se je odločil, da zapusti zapor in da znova prevzame vrhovno vodstvo indijskega nacionalističnega pokreta šele po posvetovanju s svojimi somišljeniki. Na vožnji iz Poon v Bombay mu je bil na vseh postajah prirejen svečan sprejem. Posebno slovesno so ga sprejeli v Bombayu, kjer se je zbrala na kolodvoru ogromna množica, ki ga je pozdravila z burnim vzklikanjem. Gandhi je so v sprejedu spremeli v indski del mesta, kjer se je vršilo nato veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem je izjavil, da zapušta zapor brez izjave proti Angliji in da je pripravljen razpravljati z angleškimi delatci o ureditvi bodočih odnosov med Indijo in Anglijo.

Bombay, 27. januarja. p. V Kalkuti je prišlo večeraj do spopadov med nacionalističnimi demonstranti in policijo, ki je aretirala kakih 100 oseb. Demonstrati so

obkrožili spomenik padlim vojakom ter se uprli policiji, ko jih je hotela razgnati. Istočasno se je na tisoče drugih demonstrantov vleglo na glavnih prometnih cestah na tla, s čimer so onemogočili ves promet. Policija je z naskokom razgnala štiri sprevede demonstrantov, ki so nosili kongresne zastave. Med aretiranci je bilo tudi 80 žensk ter župan Kalkute Bose, ki je bil pravkar izpuščen iz ječe. Aretiranci so bili razen Bosea in štirih drugih voditeljev nacionalistov kasneje zopet izpuščeni.

London, 27. januarja. č. Iz Lahora javljajo, da je bil Hindu, ki je meseca decembra izvršil atentat na guvernerja Pandžaba in pri tem ubil nekega oficirja, obsodjen danes na smrt. Podkralj je odbil prošnjo za pomilostitev.

London, 27. januarja. AA. Po poročilu indijske vlade o položaju v Indiji je Macdonaldov govor ob zaključku indijske konference napravil na zmerno indisko javno mnenje zelo ugoden vtis. Politični krogi priznavajo, da so skleni indiske konference ustvarili v Indiji ožrčje, v katerem je možno sodelovanje vseh indijskih strank pri delu za indisko ustavo. Nacionalisti v zakonodajni skupščini so zelo ugodno sprejeli poročilo o delu indijske konference, zahtevajo pa splošno amnestijo ter pozivajo voditelje kongresa, naj sodelujejo pri delu za zboljšanje političnega in gospodarskega stanja v Indiji. Muslimani priznavajo dobro voljo angleške vlade in nje ne razumevanje za muslimanske težnje in srejevanje gotova jamstva za prehodno dobro. Posebno odobrava Macdonaldovo izjavo o jamstvu za manjšinsko zaščito.

strskemu predsedniku, ki ga je obvestil o tem sklepu. Sklenjeno je bilo da bo že na prihodnji seji izdana vladna izjava o omejenih vprašanjih. Današnji seji ni prisostvoval finančni minister dr. Engliš, ki bi v trenutno na odhodu, vendar ga prve dni prihodnjega tedna pričakuje v Pragi.

Nemški socialni demokrati so predložili zbornici predlog o nedopustnosti sodnih izvršb zaradi dolgov pri gostilniških računih, ki presegajo vsoto 50 Kč. Tak zakon bi bil po prepričanju predlagateljev zelo umestno, ker bi omejil prekomerno uživanje alkohola. V utemeljitvi se sklicujejo predlagatelji na dejstvo, da obstoja sličen zakon že 40 let na Madžarskem in je prinesel zelo dobre uspehe.

Snežni viharji v Rumuniji

Bukarešta, 27. januarja. s. V Dobrudži in južni Besarabiji divjajo hudi snežni viharji. Že pet dni neprestano sneži in so cele pokrajine odrezane od sveta. Trije pastirji in več tisoč ovac je zmrnilo.

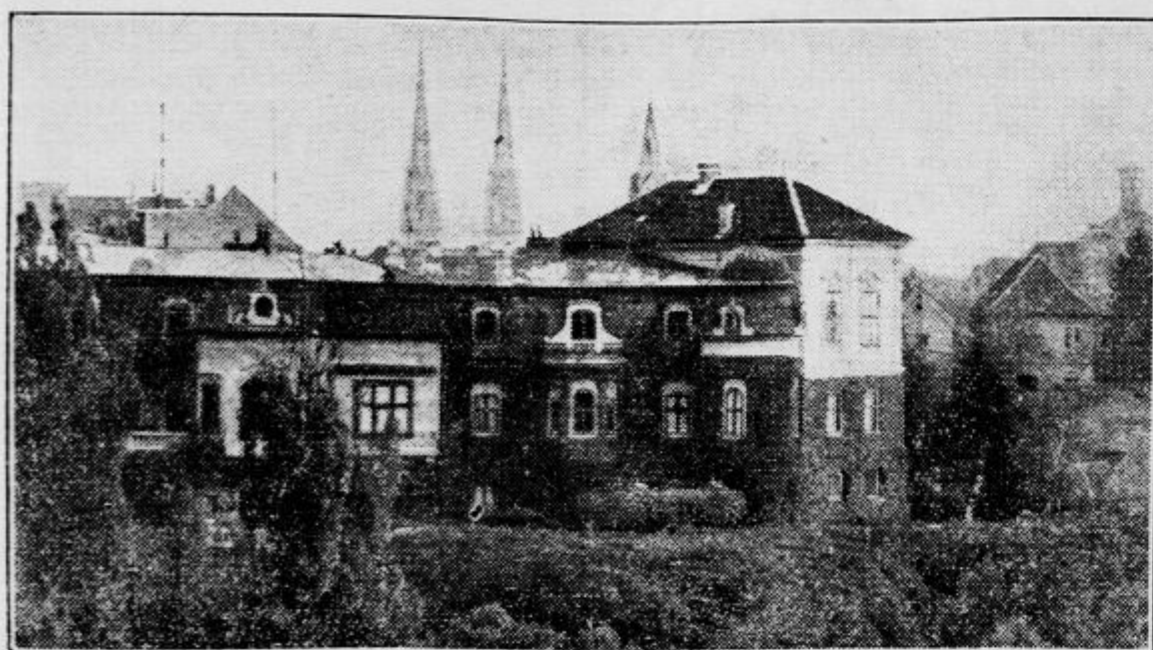
Nezgodna letala Lundborga

Stockholm, 27. januarja. AA. Švedski letalec Lundborg, ki je rešil generala Nobila pri ekspediciji na Severni tečaj, se je ponesečil, ko je letel nad malmslaetiskim letališčem. Letalec si je zlomil več reber in desno roko. Njegovo stanje je zelo resno. Letalo se je popolnoma razbilo.

Atentat na italijanskega konzula v Curihu

Curih, 27. jan. s. Dopoldne je bil izvršen atentat na italijanskega generalnega konzula Bianca. Neki bivši italijanski vojak, ki je že ponovno zahteval izplačilo invalidnine in bil vselej odklonjen, je davi zopet prišel s to zahtevo na konzulat. Sprejel ga je najprej vicekonzul, ki je njegovo prošnjo ponovno odbil. Prošilec je nato zahteval, naj ga puste pred generalnega konzula, ki ga je res tudi sprejel in mu prečital pismeni odlok pristojne vojske oblasti. Med čitanjem je dvakrat ustrelil v konzula ter ga pogodil v prsa in v trebuh. Strelca so aretirali, konzula pa so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Naši kraji in ljudje

Kraljevi dvorec v Zagrebu -- Pogled s parka

Proslave prosvetitelja sv. Save

Ljubljana, 27. januarja.

Praznik sv. Save največjega jugoslovenskega prosvetitelja je Ljubljana tudi letos proslavila zelo svečano. V glavnem je dan sv. Save šolski praznik, zato so imele posebne proslave vse šole, oficijelna najlepša proslava pa je bila na univerzi.

Šolske proslave

Pravoslavna šolska mladina in nekateri šolski zavodi so imeli svečano proslavo ob 9. dopoldne v veliki dvorani na Taboru. Svečano okrašeno dvorano je napolnila šolska mladina, starši, mnogo občinstva, predstavniki javnosti, vojske in pravoslavne cerkvene občine, med drugimi tudi divizijski general Bogoljub Ilić, komandant mesta general Popović, prosvetni šef dr. Lončar, prvi podstarosta SKJ Engelbert Gangl in predstavniki raznih uradov, institucij ter korporacij. Cerkvene obrede in sečenje kolača je opravil prota Dimitrije Janković, nakar je obdržal domačin g. Živko Lukić o zaslugah sv. Save za naš narod in ustavnost Jugoslavije lep govor, ki se je mladine očividno močno dojmlil. Nato je nastopil pod vodstvom g. E. Adamića moški zbor učiteljskega, ki je zapel veličastno himno sv. Save, dijakinja Nada Veselova je prednašla lepo deklaracijo v spomin sv. Savi, mala Saša Grinfeldova pa je deklarirala »Junaka Matijo«. Učenka Vera Bučevića je izvrstno govorila o Kraljeviču Marku, ženski zbor državnega učiteljskega pa je pod vodstvom profesorja Adamića odpel tri ljubke pesmice. Z lepimi deklaracijami so na to nastopili še Veselin Vujadinović, Branka Djinovskijeva, Jelena Cvejićeva, Vojin Sokolović, Dragica Oblatova, Jelisaveta Nikolićeva, Miodrag Stamatović, Ljerkica Tavčarjeva, Dušana Krasovičeva in Vera Marićeva. Dijakinja učiteljskega Angela Cererjeva je zapela 4 krasne pesmice, nakar je zaključil krasno uspelo mladinsko proslavo moški zbor državnega učiteljskega z veličastno pesmijo: »Adrijsko morje«.

Proslava sv. Save na univerzi

je bila nadvse svečana in so se je udeležili številni visokolični, predstavniki javnosti ter drugo občinstvo. Dvorana je bila svečano okrašena z zelenjem in kraljevo sliko in svečano razsvetljena. Točno ob 11. se je pojavil rektor dr. Alfred Serko z dekani vseh fakultet. Prvič je imel na sebi zlato verižico, poudarjeno od slovenskih občin, okrašeno z velikim srebrnim obeskom, ki prikazuje v simbolni obliki Almo mater Alexandrina s petimi glavami, kolikor ima naša univerza fakultet in s kačo modrosti. Verižica ima tudi obesek, ki predstavlja državnega orla. Gospod rektor je pozdravil navzoče z naslednjim nagovorom: »Velepoštovana gospoda! Častite dame, častiti gospodje! Dragi komilitoni!

Pozdravljam kar najpristnejše vas vse, ki ste se odzvali našemu vabilu in počastili s svojo navzočnostjo našo akademsko proslavo spomina velikega prosvetitelja južnih Slovanov sv. Save. Pozdravljam predvsem zastopnika g. bana dr. Leona Stareta, konzularni zbor ljubljanski z njegovim dojem generalnim konzulom g. dr. Pleinerjem na čelu, predstavnika vojaške oblasti komandant dravske divizije g. divizijskega generala Bogoljuba Ilića, zastopnika cerkvenih oblasti g. kneza in škofa dr. Gregorja Rožmarna in g. protojereja Dimitrija Jankovića, domačina mesta Ljubljane g. dr. Dinko Puca ter vse zastopnike državnih in bankarskih uradov ter javnih korporacij. Posebno pa velja moj pozdrav vsem dragim komilitoni, ki praznujete danes svoj Almo mater, svoj veliki praznik. Zbrani na svobodnih akademskih tleh lastne narodne univerze se s hvalnostjo in srcih spominjamo vseh nešteti žrtv za našo svobodo tja od časa sv. Save pa do Karadordjevića, katerega rodu je sedanjí vladar, ki je pokazal svojo veliko ljubezen do akademskih mladine na najlepši način s tem, da je postavil sv. Savi živ spomenik v srcih z njegovo nagrado akademikom.

Po rektorjevem nagovoru je zapel akademski pevski zbor pod vodstvom g. Nečfata veličastno pesem v počast sv. Savi, nakar je obdržal g. rektor velenjativno predavanje o psihoanalizi. G. rektor je uvo doma naglasil, da to delo ni niti njegovo originalno delo, niti popularno, temveč je le nauk o Freudovi teoriji. Po končanem nad uro trajajočem veličastnem predavanju so se predstavniki občinstva dijak, ki so jim bile razdeljene za njihova dela letošnje svetovske nagrade. So to: za filozofsko fakulteto Ema Deisingerjeva, za spisek o Antonu Martinu Slomšku kot pedagogu, Edvin Bojc za isti tema ter Gustav Ogrin za delo: Gotska arhitektura na Kranjskem. Za medicinsko fakulteto Jože Bogataj za spisek: Neutrofilni levkociti v krvi zdravega človeka, Julij Krasnik za isti tema, ki pa je dobil še posebno nagrado 1000 Din od Jugoslovenskega lekarskega društva, ter tretjo nagrado za temo: Canalis inguinalis in canalis femoralis. Za teološko fakulteto: Tomo Tomljenović za spisek: Razmerje apokrifnega Jakobovega evangelija do kanoničnih evangelijev stvarne in stilistične sorodnosti. Karačnik Vladimir za temo: Ambrozija Milenskoga Hec

ksaederon libri VI. i Bazilija Velikoga homilije o šestodnevju, Janez Kalan za temo. Čuvstveni vzrok religije in luči prakulture. Jenko Janez za spisek: Eudajmonološki dokaz ter pater Simon Asić za spisek: Gratia actualis in liturgia missali et sacramentali. Za juridično fakulteto Gojko Kitek za temo: Določbe o kazenskih sredstvih po českoslovaškem osnutku za kazenski zakonik v primerjavi z našim pravom ter Danilo Dougan za temo: Razlike in enotnost kazenskopravnih norm glede kaznovanja po českoslovaškem osnutku kazenskega zakonika in po našem kazenskem pravu. Zadnji dve nagradi sta bili nagradi českoslovaške vlade, ki si jih recipročno odreja českoslovaško in naše ministrstvo prosvete za spise iz področja zgodovine, kulture in delavnosti českoslovaške in jugoslovenske.

Rektor je nagradnim dijakom čestital, nakar je zaključil svečanost z zahvalo prosvetnemu ministrstvu bratske českoslovaške republike ter Jugoslovenskemu lekarskemu društvu za naklonjene nagrade. Predvsem je zaključil, naš se v vdanosti zahvaljujem tistemu, v čigar imenu to proslavo obhajamo. Zahvaljujem se pokrovitelju naše mladine vzvišenemu vladarju jugoslovenskemu, čigar ime nosi naša ljubljanska univerza in vas pozivljam, da iz srca zaključite: »Nj. Vel. naš kralj Aleksander I. — Zivio! Temu »dživu g. rektorja so se odzvali vsi navzoči z velikim navdušenjem. Akademski pevski zbor je zapel državno himno in s tem je bila lepa, veličastna svečanost končana.

V Mariboru

je bila svetovska proslava v veliki dvorani Unioa. Po svečani liturgiji je bil izveden ostali program svečanosti pod vodstvom prota g. Trbojevića. Dvorano z galerijami so napolnili šolska mladež, učiteljsvo, oficirski zbor pod vodstvom g. generala Pavlovića, polkovnikov gg. Putnikovića in Radovanovića in zastopniki oblasti, občine in raznih korporacij. Prota g. Trbojević je čital zanosen govor o prosvetitelju sv. Savi. Njegovemu govoru, ki je bil zaključen z vzklikom »Zivio« na kralja in njegov dom, so sledile ljubke deklaracije otrok: Sonje Irgoličeve, Miroslava Lazića, Janke Samčeve, Divne Peharčeve, Zivka Jovanovića, Aleksandra Milenkovičeve in Gjoke Radovanovića. Potem je nastopil ženski zbor učiteljskega pod vodstvom g. Roparjeve, ki je s svojimi pesmimi dosegel mnogo odobravanja. Veliko odobravanja je tudi žel baletni nastop 6-letne Ruskinje Ludmille Kuzminove, ki hodi v prvi razred osnovne šole. Po prireditvi je bilo odobravanje najrevnejših otrok. Na večer je bila v isti dvorani dobro obiskana zabavna prireditev.

V Celju

so proslavili sv. Savo v telovadnici mestne osnovne šole ob prisotnosti zastopnikov državnih, vojaških, mestnih in drugih uradov, zastopnikov okoliških občin, raznih korporacij in številnega občinstva. Po obredu prota g. Čudića je pel zbor CPD pod vodstvom g. Segule. Prota g. Čudić je očrtal delovanje in zasluge sv. Save na cerkvenem in prosvetnem polju, nakar je sledilo 5 ljubkih deklaracij učencev in učenk. Zbor deške meščanske šole je pod vodstvom g. Segule dobro zapel himno sv. Save in še nekaj pesmi. Ob zaključku proslave se je predsednik pravoslavne cerkvene občine g. polkovnik Purić zahvalil vsem udeležencem za številni poset.

Iz predavanja rektorja ljubljanske univerze

V svojem inauguracijskem govoru o psihoanalizi je g. rektor v bistvu izjavil: Psihoanaliza je nauk o raziskavanju duševnih pojavov, čigar oče je dunajski psihiater profesor Freud. Zlasti po vojni je dvignil ta nauk — kakor je točno omenil dr. Serko — mnogo duševnega prahu, saj je bila baš psihoanaliza v zadnjem deset-

letju prav modna zadeva. Freud sam je označil svoj nauk kot tretjo veliko žalitve človeštva. Prva taka žalitve je bil, po Freudu, Kopernikov nauk, da zemlja z vsem človeštvom vred ni središče vesolja, marveč le neznaten pršek v sistemu nebeskih svetov. Druga žalitve je bil Darwinov nauk, ki je vrge človeka s prestola bogopodobnosti in ga uvrstil med ostale živali. Zadnja in najtežja žalitve — tako pravi Freud — pa je psihoanaliza, ki dokazuje človeku, da ni niti v svoji hiši, v svoji osebnosti sam svoj gospod, marveč v vsem odvisen od podzvestnih duševnih sil.

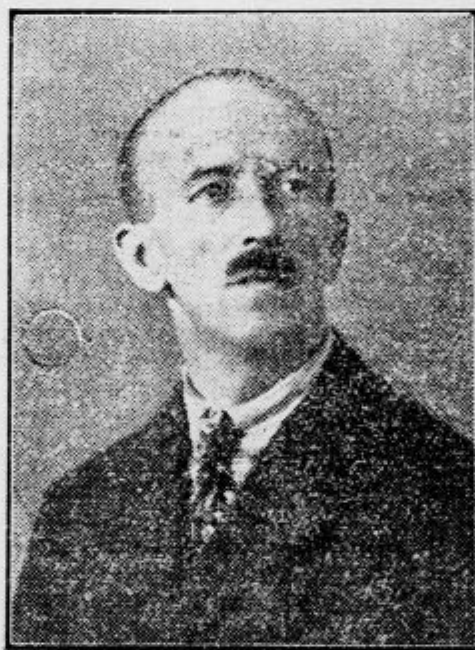
Vsekakor je to ponosni nauk, ki je nadel na silen odpor, ker človeštvo pač ne prenaša rado pahnjenja s prestola. Ves Freudov nauk stoni na predpostavki podzvesti v nas, kjer se shranjujejo vsa naša doživljanja od dobe v materinem telesu, preko otroških doživetij in jim je glavna gonilna sila — po Freudu — poltenost. Že otrok je v spolni ljubezni združen z materjo in črti zato tekmeča očeta (tako zvani Oedipusov kompleks). V resnici lahko doženo od iz davno »pozabljenih« dogodkov vzroke za naša današnja dejanja. Zato se tudi uporablja danes psihoanaliza z vsem pridom za zdravljenje nekih duševnih bolezni. Po nauku psihoanalize zapade lahko v težke duševne bolezni, kdor nasilno zatire svoje tajne želje in jim ne da duška. Navadno pa naidejo take odrinjene želje svoji nadomestni izraz v umetnosti, v delu za bližnjega, za narod, za državo, in v znanstvenem delu za blagor vsega človeštva.

Brez dvoma je Freud duševna sila prve vrste, je zaključil rektor profesor doktor Serko svoje predavanje, čez vse duhovit poznavalec človeške duše in njenih skrivnosti. Vsekakor je v njegovih izjavah mnogo, mnogo resnice, mimo katere ne bo mogel in smel noben pedagog in psiholog več. Ravno tako pa ni dvoma, da vsebuje njegov nauk tudi trditve tako gorostasne, da ne rečem absurdne, kakršnih se ne čita vsak dan. Občinstvo je napeto sledilo duhovitim izjavam g. rektorja in je odšlo od proslave s prav mešanimi čustvi: Ali je ves svet neumneven, ali so bili sami doslej na napačni poti ali pa — in teh je bila večina — je le Freud fantastični pojava naše »moduhovljene« dobe, E. T. A. Hoffmann dvajsetega stoletja.

Dobremu planincu v spomin

Ljubljana, 27. januarja.

Poročali smo že, da je ugrabila smrt g. Lovra Berdajsa knjigoveza pri Bonaču. Pokojnik je služboval v knjigovoznici Mohorjeve družbe do prevrata, potem pa se je preseil v Ljubljano. Med predvojnimi slo-

venskimi koroškimi rodoljubi je bil znana in čislana osebnost, ravno tako pa so ga poznali in čislali planinci kot svojega dobrega in vnetega tovariša. Z Grafenauerjem je leta 1900. osnoval zbirsko podjetje SPD, leta 1906 pa koroško podružnico SPD v Celovcu.

Včeraj so blagega pokojnika na njegovi zadnji poti pozdravljale v slovo v vsej svoji krasoti Kamniške planine in druge gore. Bil je sicer skromen Lovrov pogreb, toda ganljiv. Lovro je bil prvi, ki mu je tekla zadnja pot iz Galjevice na pokopališče k Sv. Križu. Vsi drugi iz tega naselja so umirali v bolnišnici. Zalnega spreveda so se v lepem številu udeležili zastopniki Sokola Barje, Zveza grafičnih delavcev, organizacije knjigovozov, uslužbenci tovarne Bonač in mnogi prijatelji. Pokojniku je položil v grob prve letošnje cvetke pesnik Peterlin s Petruška. Naj počiva v miru tiha, blaga duša.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzroči »Franz Josefov« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otročnicah z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Spomin na dr. Edvarda Šavnika

Veličasten pogreb, kakor ga še dosedaj gorenska metropola ni videla, je pokazal do blagega pokojnika veliko spoštovanje ter globoko ljubezen vseh slojev od prostega delavca do uglednega meščana in uradnika. Da, tako pač pokopljemo reveža, siromaka na zakladih tega sveta, a bogati na na duhovnih dobrinah in vrlinah, kneza plemenitosti in darežljivosti ter ljubeznivca. Celih 55 let je bil pokojnik vreden zdravnik, ki je od zore do mraka delal v prid vsem, ki so ga iskali in klicali, in to v bogatem mestu Kranju, a nič zapustiti, nobenih zakladov tega sveta kakor le do bro vzgojene odrasle otroke, dasi je sam bil zelo štedljiv in varčen, pač jasno pričča, da ne pišemo fraz... Še svojo veliko smrt je posvetil ljubezni do revežev. Parte, katerega si je sam sestavil, je okrasil s svojo zadnjo, skromno željo: venci se hvalježno odklanjajo v prid Dijski kuhinji v Kranju. Tako je imel pokojnik še svoje zadnje trenutke v popolni oblasti, ko se ni pokazal le kot kos narave, kot brezlična snov, ampak kot duh, kot prava ličnost, vztrajen in zvest svojemu zvišenemu idealu: sezidati revnim, a nadarjenim dijakom lasten dom. S solzami v očeh je potožil blaginju Dijske kuhinje pri zadnjem obisku: »Veš, kaj me najhuje teži? Da ne bom imel prilike videti »Dijskega doma! In obilne solze so polile njegov izrazit obraz. Da, res je, za veliko osebo, je najtežje: »Pustiti nade, to boli!« Dragi dobrotnik, dober prijatelj, vrli brat: spavaj mirno, bodi ti zemljica lahka! Tvojo poslednjo voljo, Tvoj testament, Tvoj ideal »Dijskega doma« bodo izpolnili Gorenci do zadnjega kot mož beseda! Tako nam je Bog priča!

Žrtev ciganskega trika

Srečna gostilna v Zaprešiču — Roparska tatvina ciganske tolpe

Trbovlje, 26. januarja.

Pred kakimi štirimi tedni je gostilničar go. Amalijo Rasbergerjevo obiskala ciganka in ji na vsak način hotela povedati srečo. Da se nadležne otrese, je gospa končno privolila in ciganka je prorokovala: »Vaša gostilna gre sicer dobro, ali še boljše bi vam šlo v kakem drugem kraju. Vi boste kupili gostilno nekele dol in Hrvaškem in ta gostilna vam bo še nesla mnogo več in postali boste še bolj bogati.« Rasbergerjeva je ciganki zatrjevala, da nima namena preseliti se, ker je tu popolnoma zadovoljna. Ciganka je vztrajala pri svojem prerokovanju in odšla.

Par dni za tem se je oglašil pri g. Rasbergerjevi neznan moški, po videzu sodeč, boljši hrvatski kmet. Ta je g. Rasbergerjevi povedal, da je v Zaprešiču napravil gostilna in se ponudil za posredovalca. Rasbergerjeva se je spomnila na cigankino prerokovanje in pristala na kupčijo. Moški je odšel in Rasbergerjeva je kmalu prejela pismo, v katerem ji prej omenjeni Hrvat piše, da je gostilna v resnici na prodaj, da naj pa zaradi velike konkurence vzame večjo vsoto denarja seboj, da bo lahko položila večjo aro. G. Rasbergerjeva je res odpotovala v Zaprešič v spremstvu svojega svaka. S seboj je vzel 50.000 dinarjev. V Zaprešiču ju je pričakoval posredovalec, dotični Hrvat in ju odpeljal

Banska uprava in bolnične pristojbine

Ljubljana, 26. januarja.

Kr. banska uprava nam je poslala v objavo: »Slovenec« je 24. t. m. priobčil članek z naslovom »Zvišana pristojbina v bolnišnicah«, v katerem kritikuje povzemanje bolničnih pristojbin, ki jih je odredila kr. banska uprava z odobrenjem ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Glede na mnoge netočnosti, ki so v članku iznežene prave navedeni ukrep kr. banske uprave, se podaja nastopno pojasnilo: Neopravičeno je govoriti o »splošni mizeriji, ki vlada sedaj v Sloveniji z bolnišnicami«. Dotacije bolnic so povojne, tako da bolnice že dolgo niso morale tako točno izpolnjevati svojih finančnih obveznosti, kakar baš sedaj: zdravniška in upravna služba poslujeja brezhibno, število pritožb je padlo na minimum in zaupanje prebivalstva v te zavode dokazuje najbolj dejstvo, da so do malega vse bolnice prenapolnjene. Pomanjkanje prostorov je torej edini mogoči nedostatek, na katerega bi se morala mogla nanašati zgoraj omenjena pavšalna oznaka.

Kr. banska uprava hoče baš s povzemanjem pristojbin olajšati gradbene fonde naših bolnic in jim omogočiti nujno potrebno razširjenje, zaradi česar je osporovanje tega ukrepa neutemeljeno. Da se morejo obstoječi nedostaki v bolničnih odpravi, jim je treba seveda predvsem priskrbeti potrebna denarna sredstva. Kadar gre za nujno pomoč zdravljenja potrebnih bolnikov, se moramo ravnati po stvarnih potrebah trenutka, ker bi s čakanjem mogla nastati nepopravljiva škoda.

Povzemanje je mlenkostno, kar se tudi v navedenem članku priznava, četudi se opozarja, da bo težko prizadet Okrožni urad za zavarovanje delavcev in kmetijsko prebivalstvo, ki mora samo plačevati bolnične pristojbine. Tu je treba pripomniti, da je iz vrst kmetijskega prebivalstva sorazmerno malo takih bolnikov, ki bi plačali celotno pristojbino. Če so gnotne razmere bolnikov in sivocev količjak neugodne, se bolnične pristojbine znižujejo, odnosno v celoti odpuščajo. Prošnje za odpis ali znižanje oskrbnih stroškov obravnava kr. banska uprava širokogrudno. Na drugi strani je OUZD na napredku in povečanju naših bolnic v toliki meri interesiran, da bo s polnim umevanjem to potrebno novišnje v korist humanitarnih zavodov brez posledic prenesel, tem bolj, ker niti s povzemanjem oskrbnih stroškov niso kriti vsi faktični izdatki, ki jih ima zdravstvena uprava z bolnikom in bolnici.

Občne doslej sploh ne plačujejo oskrbnih stroškov za svoje siromašne občine. Šele od 1. aprila 1931 dalje bodo morale samostalne zdravstvene občine povračati bolnicam bolniške pristojbine za svoje siromašne pripadnike pod nožjo paragrafa 8. »Zakona o bolnišnicah«. Za odprto tuberkulozo, venerične in duševne bolezni pa bo nosila tudi poslednje oskrbne stroške država. Združene zdravstvene občine, ki obsegajo pretežno večino kmetijskih občin, so pa prej ko slej proste vseh bremen.

Halo! Senzacija!

Danes premiera

Lažni feldmaršal

Elitni kino Matica

v »Zemaljski raj«, gostilno blizu kolodvoza, ki naj bi bila na prodaj. V gostilni je njen posredovalec silil, naj bi kaj pili, kar je pa gospa odklonila. — »No, potem pa pojdimo v drugo gostilno, ker se tu itak ne moremo pogovarjati, ker konkurenti pri drugi mizi našega razgovora ne smejo slišati.« Rasbergerjevo in njenega svaka je odpeljal proti drugi oddaljeni gostilni na samotni. Kakih 200 m od »Zemaljskega raja« so opazili na polju večje ciganske tabore, borile se in naenkrat so jih obkolili cigani in silili v gospo Rasbergerjevo, naj kupi od njih konje itd. Spremljevalec, omenjeni Hrvat je začel kričati: »Joj, gospodja bežite! in zbežal. V gneči je neka ciganka iztrgala Rasbergerjevi torbico z denarjem. Ta je začela kričati in zahtevati denar nazaj. Seveda so bili vsi cigani nedolžni in ponujali konje v nakup. Rasbergerjeva in cigani so se vrnili v gostilno kjer je gospa prosila gostilničarja, naj ji pomaga, da bo dobila denar nazaj. Ker se gostilničar za to ni mnogo zmenil, je gospa poklicala orožnike, a se preden so ti prišli, so cigani pobegnili, gospa in njen svak pa sta ostala brez denarja. Pozneje se je dognalo, da je bil posredovalec preoblečen cigan Miško Nikolić, mož ciganke Kate, ki je gospe prerokovala srečo. Orožništvo zasleduje sedaj oboja in vso cigansko tolpo. — Prebivalstvo naj bo previdno in naj ne naseda raz finiranim trikom premetenih ciganov.

Brozga, regulacija in drugo

Kranjska gora, 26. januarja.

Pretekla nedelja je bila usodna za naš zimski sport. Napovedana in toli pričakovana smuška tekma in veselica sta morali biti zaradi deževja v zadnjem hipu odpovedani. Nekaj neverjetnega v zgodovini Kranjske gore. A tudi vest, da so odgodele mednarodne prireditve v Bohinju, je vplivala porazno na duhovno smučarskega sveta. Letos bi bil moral stopiti naš svet v krog svetovno znanih zimsko-sportnih postojank in bi bil gotovo pridobil zaslužni sloves. V tujsko-prometnem oziru bi bila za nas velika pridobitev, ki bi direktno vplivala na naš napredek. A prišel je dež in brozga, ostala je le tolažba z upanjem: No, kar ni, pa ni — morda bo drugič bolje...

Sredi te depresije se je pojavil Borovcem novi osnutek regulacijskega načrta, ki leži razgrnjen v občinski pisarni. To je že drugi načrt, ki naj skroji Kranjsko goro v res pravo letovišče, kakor ga zahteva moderni svet in naša planinska estetika. Prvotni načrt je večina občanov ogorčeno zavrgla, ker se je splošno zahtevalo, naj pusti regulacija dosedanja Kranjska gora popolnoma v miru in naj zadene samo bodočo novo letoviško mesto, ki bo nastalo v teku prihodnjih sto let.

Projektant novega regulacijskega načrta je skušal ugoditi mnogotranskim zahtevam, kar se mu je tudi v največji meri posrečilo. Seveda, v načrtu je mnogo težav, ki pa jih bodo morali posamezniki prevzeti nase, ako bo načrt v celoti odobren. Ker je ves teren, ki prihaja pri regulaciji v vpostev, privatna last, bo morala občina svet za bodočo ceste in ulice odkupiti, kar je na zvezano z velikimi gnotnimi žrtvami in si bo morala občina že sedaj osigurati potrebna sredstva. Pred vsem pa je treba popolnega razumevanja, da Kranjska gora ne more brez regulacijskega načrta nikakor napredovati. To je mnenje vseh in se pač nihče ne bo upiral, če bo treba doprinese gotove žrtve. Kakor se sliši, bo za avtomobilno cesto, ki bo tekla izven Kranjske gore mimo sedanjega kolodvoza in ki se bo v kratkem pričela graditi, prispevala država in tudi banska uprava. Potreba te ceste je zares velika in vsa zadeva jako nujna, ker je avtomobilski promet že sedaj jako velik in se bo v veliki meri stopnjeval od leta do leta.

Križa v lesni trgovini je skrajno občutno zasedla tudi naš kraj. Mnogi dohodki so radi tega odpadli in nujna je potreba, da si prebivalstvo išče nadomestila za svoje izgube. To nadomestilo pa proži edinoletni tujski promet, kateremu mora posvetiti vse svoje moči in naravne darove. Ni dovolj, da se ohrani poletna sezona na dosedajni višini, temveč je treba gledati na to, da se zimska sezona vedno bolj razvija. Treba je popolnoma izriniti zimo, ugodno lego kraja samega in sto drugih naravnih prikl. Predvsem pa je treba propagande, ki jo prav posebno razvija redno poročevalstvo, ki objektivno obvešča svet o resničnih razmerah v kraju. Poročevalstvo je pač treba ceniti, a ga ne zatirati, kot delajo pri nas nekateri nerazumni ljudje.

Lažni feldmaršal

Najboljša zvočna veseliga sezona! Izven tega: Novi »PARAMOUNTOV ZURNAL« in nova »MICKY MISKA«.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ure!

Danes ob 4., 7. in 9. uri!

Najslajnejša veseliga iz vojaškega življenja preteklosti

V glavnih vlogah briljirata:

VLASTA BURIAN
RODA RODA

Elitni kino Matica

POD POKROVITELJSTVOM NJ. VEL.
KRALJA ALEKSANDRA I.

V. reprezentančni ples

slušatelj Aleksandrove univerze
31. I. 1931 UNION

Domače vesti

* **Kraljevo priznanje vrlemu možu.** Ivan Stroj, lovski in ribiški čuvaj pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, je prejel zlato dvorno kolajno za zasluge, izvršene kraljevskemu domu v dobi letovanja na Bledu, za vestno delo pri čuvanju zasebnih in javnih varnosti. Čestitamo.

* **Prvi ženski referent v ministrstvu za šume in rudnike.** Za rudarskega referenta v ministrstvu za šume in rudnike je imenovana Zora Januševića, ki je prvi ženski referent v ministrstvu. Janušević je bila nedavno odlikovana s francoskim redom Legije časti.

* **Spremembe v carinarski službi.** Na predlog finančnega ministra je carinski kontrolor v glavni carinarnici v Mariboru Bogdan Cvitković imenovan za višjega carinskega kontrolorja na dosedanjem službenem mestu. Carinik Lovro Miklavčič pa je po službeni potrebi s Sušaka premeščen k carinarnici v Zemuniku.

* **Desetletnica filozofske fakultete v Skopju.** Dne 1. februarja bo filozofska fakulteta v Skopju praznovala desetletnico svojega delovanja. Poseben odbor je sestavil bogat program, tako da bo ves dan potekel v znamenju slavnosti. Na dan desetletnice bo popoldne tudi položen temeljni kamen za dijaški dom.

* **Zmagovalci vsestranosti.** Je naslov novemu filmu, ki ga bo predvajala Zveza kulturnih društev v Ljubljani v kinu Ljubljanski dvor jutri in v petek vsakokrat ob 16., pol 20. in 21. Vsi, ki vas zanima letalstvo, ne zamudite prilike in gotovo posetite predstave.

* **Razpust društva.** Banska uprava Dravske banovine je razpustila društvo »Prosvetni dom« v Gornji Lendavi, ker že več let ne deluje in nima pogojev za pravn. obstoj.

* **Seja širšega sosveta UJU.** V nedeljo 1. februarja ob 8. zjutraj se bo vršila v risalnici ljubljanskega moškega učiteljskega seja širšega sosveta UJU. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev, poverjenika, tajnika, blaginjskega, urednika. Nadalje se bo razpravljalo o učiteljskih gospodarskih poslovanjih, o zadevi učiteljskih domov v Ljubljani in Mariboru, o samopomoči za učiteljske otroke, o pevskem zboru UJU, o nameravani banovinski šolski razstavi ob koncu šolskega leta in drugem. Seje se udeležijo zastopniki vseh podeželskih učiteljskih organizacij, prijavljenih pa je že tudi več odličnih učiteljskih voditeljev iz vse države, na čelu s predsednikom UJU g. Milanom Rabrenovičem iz Beograda. Zvečer se udeležijo vsa delegacija 1. učiteljske zabavne prireditve v Trgovskem domu.

* **Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu** opozarja na predavanje g. vseučil. prof. dr. Borisa Zarnika na rednem tedenskem sestanku drevi ob 20. v društvenih prostorih. Tema predavanja je: »Rasa in narodnost«.

* **Izseljevanje v Prekmurju ponehava.** Iz Dolnje Lendave nam poročajo: V Lendavi je imelo sedem različnih parobrodskih družb svoje pisarne-agencije, ki so odpravljale naše izseljence v razne prekomorske države. Tako veliko število agencij znači, da so prišle družbe na svoj račun in so imele vedno dovolj potnikov. Zadržani tri leta se je podalo za zasluzkom na najrazličnejše dele naše zemlje več tisoč oseb iz vsega Prekmurja. Sedaj pa je izseljevanje skoraj popolnoma prenehalo. To se vidi tudi po tem, da so že skoraj vse prevozne družbe ukinile svoje agencije v Lendavi in opustile pisarne ter odpustile uslužbence. Precej veliko ljudi pa še gre v najnovjšem času v Francijo.

* **Planinski ples** bo priredila v Sokolskem domu v Radovljici podružnica SPD v soboto 31. t. m. zvečer. V dvorani bodo to noč zopet odprtovali važnejše gorenske planinske kočice in gostoljubno sprejemale pod svojo streho planince in planinke. Originalne slike in dekoracije, priznani Negotedov jazzband, topli krofi, dobra vina ter solidna postrežba z vsem, kar zahteva telesni blagor, bodo ustvarili planinsko raz-

položenje. Temu velja tudi predpis: obleka sme biti planinska, sportna, narodne noše ali kvečjemu promenadna.

* **Blejsko jezero** letošnje zimo kar noče zamrzniti. Premalo mraza. Zadnje dni se je pač začela delati tanka ledena mrenica, a jo je jug zopet spremenil v vodo. Drsačci najbrže to zimo ne bodo prišli na svoj račun. Škoda! Ledenice, katerih je na Bledu mnogo, so tudi po večini še prazne; ne nekateri so dobili nekaj ledu na sportnem Stadionu, kjer se je nabralo zaradi sesedle zemlje toliko vode, da je nastal cel bajer, ki je precej na debelo zamrznil in tako so vsaj nekateri prišli do ledu.

* **Razpis mest okrožnih babic.** V območju sreskega načelnikstva Maribor levi breg, so razpisana mesta okrožnih babic za zdravstvene občine St. Jurij ob Pesnici, Ruše, okolica Maribor levi breg, St. Ilj v Slovenskih gorah, Velka, Sveta Trojica v Slovenskih gorah, Sv. Lenart v Slov. Gorah in okolica Maribor desni breg. Prošnje je vložiti pri načelniku pristojne zdravstvene občine do 15. februarja 1931. Celokupna redna letna plača okrožnih babic znaša Din 2400.

* **Novi grobovi.** Umrli je v ponedeljek zvečer v Liscu pri Celju v starosti 65 let ga. Terezija Kasperjeva ugledna posestnica pri Sv. Primožu na Pohorju. Gospa je prišla na obisk k svoji hčerki g. Mili Petričkovi. Kier se je nameravala za nekaj časa odpotiti. Bolezen, akutno zastrupljenje, ki jo je prinesla že s seboj, je strla veliko dobrotnico revežev, delovno gospodinjico in vzorno mater. Pogreb blage pokojnice se bo vršil jutri 29. t. m. popoldne iz njene rojstne hiše na pokopališču v Vuzenici, kamor so prepeljali pokojnico v tork popoldne z avtomobilom Bridka usoda je posegla v dom g. Misita v Jareninskem dolu ter neumljivo iztrgala iz njega ljubečo mater in ženo. Gospa Misitova je obolela ob porodu, bolezenske komplikacije so zahtevale nujno operacijo, kateri pa je podlegla, ker je že prej bolela tudi na srčni hibi. Blago pokojnico so prepeljali v Zagreb, da sniva večno spanje v domači grobnici. V čisti starosti 77 let je v ponedeljek umrl v Ljubljani g. Iv. Gantar, bivši uslužbenec mestnega pogrebnega zavoda. Pogreb bo danes popoldne ob pol 15. izpred hiralnice na Vidovdanski cesti. V nedeljo so v Čatežu pokopali gđ. Pepico Kodričovo, bivšo bolničarko zdravstvenega doma v Beogradu. V celjski bolnici sta umrli v ponedeljek 47 letni Jakob Kovčič ob Sv. Krištofa nad Laškem, ki je bil v zadnjem času zaposlen kot kamnosek pri delih na Bregu pri Celju in 26 letni rudar Franc Hrovatič iz Žusna. Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Naši v Ameriki.** Svetozar Banovec se po okrevanju pripravlja za drugi nastop pred ameriško publiko v Chicagu. Nastopil bo 15. februarja v nebotični hiški čikaške opere s spremljevanjem orkestra. V Clevelandu je prišel zobozdravniški praks slovenski rojak dr. Fran Mramor, po rodu iz Loraine v državi Ohio, kjer se žive njegovi starši. Po daljši bolezni je v clevelandski mestni bolnici umrl Ivan Jane v starosti 56 let, doma ob Sv. Trojice pri Mokronogu. V Ameriki je bival 25 let. Zapušta ženo Ano, rojeno Tomšičovo iz Žužemberka ter pet sinov in tri hčere. V kraju Virdenu v državi Illinois je v starosti 44 let preminila Frančiška Reven, rojena v Idriji. V Ameriki je prišla pred 24 leti. V Ameriki zapušta moža, štiri sinove in eno hčer v stari domovini pa šest sester. V Hermine, Pa., se je smrtno onesrečil Fran Begar. Vračajo se z obiska svojih prijateljev z avtomobilom se je z vozilom prevrnil tako nesrečno, da je ostal na mestu mrtel. Rojen je bil 1909. v Vatah pri Litiji. V Ameriki zapušta starše, dva brata in sestro. V Clevelandu je umrla Kristina Mohorčičeva, rojena Zurečeva, ki je 32 let bivala v Ameriki. V South Fordu je nagle smrti umrl za srčno napako Martin Režek, star 64 let. V Ameriki je prišel pred 30 leti. Doma je bil iz Melike. Zapušta ženo in 12 otrok. V Milwaukeeju je izdihnil rojak Josip Kravanja, star 44 let, po rodu iz Polja na Gorenjskem. V Ameriki je prišel 1913.

* **Brezposelnost Jugosloven v Argentini.** Izseljenci, ki so se na državne stroške iz Argentine vrnili v Jugoslavijo, poročajo, da so enajst mesecev brez uspeha iskali dela. V Južni Ameriki je nad 2000 Jugoslovenov brez posla.

* **Organizacija diplomiranih tehnikov** poziva vse absolvente Tehnične srednje šole v Ljubljani, da takoj javijo svoj točni naslov in službene podatke na Organizacijo diplomiranih tehnikov, Maribor, Stolna ulica 1/III.

* **Tečaj za vlakovodje in sprevednike.** V počitku prihodnjega meseca se bo v Beogradu otvoril prvi tečaj za vlakovodje in sprevednike brzih in mednarodnih vlakov. Najboljši naši strokovnjaki bodo predavali strokovne predmete, razen tega pa tudi o lepem obnašanju. V tečaju se bo vršil tudi pouk tujih jezikov.

* **Tečaj za sodelovanje na velikem koncertu Hubadove župe JPS** dne 8. marca v Ljubljani se je prijavilo že lepo število društev, vendar pričakujemo prijavlov še drugih društev, ki so običajno na takih koncertih nastopali. Priglasite se čimprej, da moremo kmalu sestaviti spored! — Uprava Hubadove župe JPS.

* **Lepa dijaška slovensčina.** Pišejo nam: V avli neke klasične gimnazije v večjem mestu Slovenije je bila nabita tel dni okrožnica, pisana v teile klasični slovensčini:

Najlepši okras vaše sobe so
povečave
vaših posnetkov od plošč in filmov,
katere vam dovršeno napravi drogerija
KANC 25c
Ljubljana — Maribor

* **Vabilo na skupno vajo mladinski zbora** in mešani zbora za jutranji koncert. Okrožnica je bila signirana s črko R. Kaj si je le mislilo tistih sedemsto dijakov in dijakinj, ki pohajajo to klasično gimnazijo, ko so mimo hodili in to klasično okrožnico čitali?

* **Pesmi Srečka Kosovega** razpošilja, dokler traja zaloga, založba »Luc«, Ljubljana 1, poštni predal 171. Izvod s poštnino vred 21.— Din. Denar naprej ali po položnici.

* **Pozdrave v obliki različnega cvetja** smo zopet prejeli zadnje čase iz raznih krajev. Da je letošnja zima čisto abnormalna in da zato utegne tudi hudo škodovati, nam kaže prelepa črešnjeva vejica s popolnoma razvitim cvetjem, ki nam jo je poslal g. tovarnar Franc Ješe iz Strazišča pri Kranju.

* **V krčmo ne smeta.** Sresko načelstvo Šmarje pri Jelšah objavlja: Po sodbi okrajnega sodišča v Rogatcu je prepovedano Jožetu Šnajderju, rojenemu 1903 v Čačji vasi v občini Kostrivnici, samskemu, kmečkemu sinu, zahajati v krčmo za dobo 6 mesecev od dneva prestane kazni, to je do 2. maja t. l. Enako je po sodbi istega sodišča obiskovanje krčm zabranjeno do 9. junija t. l. Simonu Oseku, rojenemu 1895 v Zagorju in kostrivniški občini.

* **Mlekarska zadruga v Novi vasi pri Rakeku** ima trikrat na teden sveže čajno maslo po 25 Din za kg.

* **Sokolsko društvo** Predvor vabi na maškeračno veselico, ki se bo vršila v nedeljo 1. februarja ob 18. v Sokolski dvorani. Nastop mask ob 20. Vstopnina 6 Din za osebo. Godba orkestra.

* **Obledel obleke barva v različnih barvah** in plisira tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

u— **Iz gledališča.** Drama bo drevi ponovila velezabavno kmetsko šalo »Trije vaški svetniki« za red C. Jutri ostane drama zaprt. Komedia Alekseja Tolstega »Serija A-000001« se vprizori poslednjič kot večer na abnoma predstava v petek za red E. V operi »Evgenij Onegin« za red D. bo drevi pel naslovno partijo Boris Popov, ki je zadnja leta nastopal v Barceloni in Parizu. Njegov nastop je vsekakor vreden velikega zanimanja. Jutri ponovijo v operi »La Mascotte« za red B. Prihodnja operna noviteta bo Milčkerjev »Dijaki« prosijske pod vodstvom dirigenta g. Neffata.

u— **Šentjakovski gledališki oder** bo ponovil v soboto in nedeljo izvrstno veseligr »Prostozidari«, ki se je zaradi vlezabavne vsebine izredno priljubila občinstvu. Vse dosedanje predstave so bile razprodane. Komika je na višku. Vstopnice se dobe v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu.

u— **Društvo »Pravnik«** opozarja na redno glavno skupščino danes v sredo ob 18. v ljubljanski pravosodni palači.

u— **Novi večerni tečaj** za knjigovodstvo, računstvo in nemščino se otvorijo na ženskem učiteljskem v Ljubljani, Resljeva cesta (Privatni učni tečaj). Pojavnila daje šolski sluga (ves dan) in Delavska zbornica v uradni urah (od 8. do 14.). Splošni izobraževalni tečaj za delavstvo pa se bo vršil ob nedeljah od 9. do 12. Vpisovanje istotam.

u— **Trimesečni tečaj za damsko friziranje** bo priredil Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani. Tečaj se bo pričel 16. februarja ter se bo vršil po trikrat na teden od 20. do 22. v prostorih meščanske šole v Ljubljani VII (Spodnja Šiška). Poučevalo se bo praktično delo, razen tega pa tudi o brivskofrizerski higijeni. Prijavit se je neposredno Zavodu PO Zbornice TOI do najkasneje 10. februarja. Pristojbina za obisk tečaja znaša 200 Din. Ker je prostora samo za največ 24 mest, se mojstri in pomočniki brivsko-frizerske stroke, ki bi se radi udeležili tečaja, opozarjajo, da pravočasno vpošljejo svojo prijavo.

u— **Občni zbor Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev** se je ob izredno lepi udeležbi članov iz Ljubljane in vse bivše ljubljanske oblasti vršil v tork popoldne v Delavski zbornici. Za novega načelnika Zadruga je bil izvoljen dolgoletni bivši tajnik Albin Šinkovec, brivski mojster z Viča, za podnačelnika pa splošno znani ljubljanski mojster Rudolf Jurman, ki ima brivnico v kopališču OUZD.

Goski ples 1. februarja
v veliki dvorani na Taboru 2143
se vrši

Slavčeva maškarada
v nedeljo 1986
1. FEBRUARJA
V HOTELU »UNION«

Občutek sigurnosti in polne negovanosti

imajo one gospe, ki uporabljajo za vsakodnevno intimno toaletto samo preizkušeno milonovito sol za izpiranje (ISLA SPULSALZ). Nenadkriljivo sredstvo za vsako istini ugledno damo. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

u— **Za prvo predpustno prireditev**, ki jo priredi Učiteljski pevski zbor v nedeljo zvečer v prostorih Trgovskega doma, je po Ljubljani in okolici izredno zanimanje. Zlasti se zanima za prireditev naša inteligenca, kajti ji večer ne bo nudil samo dobre postrežbe, plesa in zabave, marveč bo na prireditvi nastopil tudi Učiteljski pevski zbor, ki bo predvajal razne pevske točke, po večini iz naše humorne glasbe. Vstopnice po 10 Din se dobe v Učiteljski knjižarni.

u— **Po koncertu v Zvezdi ob 40 letnem jubileju g. Krapeža** se prireditelji zahvaljujejo vsem obiskovalcem in darovalcem, ki so pripomogli, da je prireditev tako dobro uspel. Denarni uspehi je po odbitku vseh izdatkov sicer manjši kakor se je pričakovalo, kljub temu se bo s čistim dobičkom, prispevki uslužbenecv in g. šefa obklo 21 dečkov. Obdaritev ubožnih šolarčkov se bo vršila danes popoldne ob 16. v restavraciji »Zvezdi« ob čajanki z godbo.

u— **Člani društva nižjih mestnih uslužbenecv v Ljubljani** se vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo pogreba umrlega tovaršila Ivana Gantarja. Pogreb bo danes ob pol 15. iz hiralnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. — Tajnik.

u— **Pevkam in pevcom Ljubljanskega Zvona!** Drevi obvezna vaja mešanega zbora. — Pevководja.

u— **Likvidacija mučne afeze.** Iz krogov gledaliških igralcev smo prejeli obvestilo, ki ga radevolje objavljamo: »Te dni je bila spravična s sveta takozvana »blejska afera« opernega pevca M., ki je lani v septembru dvignil toliko prahu, Državno tožilstvo je namreč ugotovilo, da ni nikake osnove za kazensko preiskavo, in je zato popolnoma ustavilo vsako postopanje. Prizadeji je dobil s tem zadoščenje, galantni počitniški doživljaj pa je vendar bil zanj hud psihični udarec in mu bo gotovo v bodočnosti šola grenkega spomina. Zelimu mu skorajšnjega duševnega umirjenja, obenem na želimo, da bi bil ta nesrečni slučaj svarilo vsem senzacij želimim ljudem, da ni prav obrekovali človeka, ki se ne more braniti, a se končno izkaže, da je bil le žrtev malega počitniškega doživljaja.«

u— **Tretja žrtev zastrupljenja rešena.** Tretja žrtev zastrupljenja z ogljikovim oksidom v sobici restavracije pri Gorenjskem kolodvoru, 21 letni delavec iz Like. Nikola Talatović, je v bolnici ležal nezavesten dva dneva. Njegovo stanje je bilo skrajno kritično, vendar so zdravniki s posebno nego in prizadevanjem dosegli, da so ga zopet obudili k življenju. Bolnik se je večeraj zjutraj zavedel in se je njegovo stanje v teku dneva dokaj zboljšalo in daje upati, da bo mladenič le ostal pri življenju.

u— **Dve nesreči.** V splošno bolnico so večeraj pripeljali 20-letnega hlapca Ivana Marenčeta iz St. Ruperta na Dolenskem. Marenče je zjutraj napajal v hlevu konja, nenadoma pa je živaj poskočila in udarila fanta s kopitom v obraz ter mu prizadelala hudo rano. — 30 letni posestnik Janez Brunček s Petelinjeve pri Dolskem je v ponedeljek popravil kozolet. Pri tem pa mu je padel na glavo težak tram in ga občutno poškodoval.

u— **Plinove cevi so se zamašile.** Na ogliu Krisperjeve hiše na Mestnem trgu so delavci mestne plinarne razkopali tlak in pričeli s popraviljem cevi. Mestni trg in druge ulice v tem delu mesta so pogrešale plin in se je ugotovilo, da so bile cevi zamašene, zaradi česar so nastopile razne motnje. Cevi so že spravili v red in funkcionirajo plinske naprave zopet nemoteno.

u— **Maškerađa S. O. Preporoda** »Ples v maskah« se bo vršila v soboto, 7. februarja v areni Narodnega doma. Ker je to edina študentovska prireditev te vrste in je njen čist dobiček namenjen za letovanje revnih in bolehnih dijakov ob morju, pričakuje obilne udeležbe »Preporoda«.

Iz Celja

e— **Slovo od poslanika dr. Kramerja v Celju.** Praškega poslanika g. dr. Alberta Kramerja so v ponedeljek tudi v Celju ob 13.44 na kolodvoru pričakali v imenu celjskih znanecv in prijateljev g. dr. Kalan, dr. Juro Hrašovec, prof. Mravljak, prof. Mastnak, dr. Orožen in dr. Bavdek. Po presrečnem pozdravu in slovesu je krenil vlak proti Mariboru.

e— **Na Ljudskem vsenališču** je predaval v ponedeljek nad 120 poslušalcem g. prof. dr. Fran Zgeč iz Maribora o vprašanju, ali je spolna vzgoja potrebna. V zelo primerni obliki razgovora med očetom in materjo je podal vrsto primerov iz realnega življenja v dokaz, kako v tem vprašanju sama sebi prepuščena mladina lahko zaide na nevarna pota. Pokazal je, kako je treba mladini pravočasno pojasniti važne spolne zadeve na priroden in plemenit način. Pogoj uspeha je odkrita zaupnost med starši in otroki, da se tem prihrani muke in razočaranja. Sodobnost z modernimi pedagoškimi načeli hodi tu nova pota, ki naj človeštvo zlasti moralno dvignejo. Predavanju, ki je trajalo poltrga uro, je sledilo številno občinstvo z izredno pozornostjo, kakor sta jo zaslužila aktualnost perečega vprašanja in vsebinska globina predavanja. G. predavatelj, ki je med najdelavnejšimi našimi vzgojnimi reformatorji, bo predaval zopet 9. februarja o vprašanju, kako je treba vzgojno vplivati na mladino, ki je spolno nezgojena zašla na stranpota.

e— **Regulacija Hudnje pri Šmarjeti.** Zupanstvo občine Škofja vas pri Celju je prosilo sresko načelstvo za vodoravno dovoljenje za zavarovanje regulacijskih zgradb na Hudnji, zgrajenih od 1927 do 1929, dalje za podaljšanje regulacije do Šmarjanskega mostu ter za zgradbo praga pod tem mostom zaradi ublažitve padca in zasilno zavarovanje levega obrežja pod mostom. Komisija poizvedba in obravnava bo 5. februarja ob 9. pri Šmarjanskem mostu Mejaši in drugi interesi so vabljene k obravnavi. Načrti so na vpogled pri sreskem načelstvu v Celju.

e— **Popravite pota!** Pešpota v celjski okolici so v tako slabem stanju, kakor ce-

lo malokje v hribovskih občinah. Zlasti velja to za pot na Jožefovem hribu in za hodnik ob Mariborski cesti v Gaberju. Nikjer ni poskrbljeno za odtok vode, tako da morajo številni pešci brodit čvši do gležnja po blatni brozgi. Nikdo se ne briga, da bi posipal pota in tako postaja položaj ob dne do dne neznošenji. One, ki odločajo o tem, prosimo v imenu prebivalstva za takojšnjo in temeljito odpopmo.

e— **Davčno prijavo za pridobitno** je treba vložiti pri davčni upravi v Celju do 5. februarja in ne do 6. februarja, kakor je bilo včeraj javljeno.

PLES
trgovskih nameščencev
CELJE
2181
31. I. 1931.

e— **Nesreče.** V opekarni v Sp. Hudinji pri Celju je v nedeljo prišilni železen voziček 24-letnega delavca Ignaca Šnideriča ob steno in mu poškodoval prsni koš. — 18 letni Miran Toplak, sin lastnika avtotakse v Celju, se je 26. t. m. doma oparil s kromom in dobil poškodbe na levi roki in obrazu. — Stanislavu Humarju, službi pri hotelirju g. Ivanu Volčanskju v Brežicah, je pred 14 dnevi poškodovala cirkularni prst na levi roki. Ker so se sedaj pojavile komplikacije, se je podal Humar v celjsko bolnico, kjer se zdravi tudi Šniderič in Toplak.

e— **Mestni kino.** Drevi ob pol 9. zadnjič izvrstna komedija »Prismojena Šarlota«. V glavni vlogi slovita Lya de Putti. Film spremlja zvočna aparatura. Kot dodatek najnovejša zvočna enodejanka.

Iz Maribora

a— **Šimenčev gostovanje odloženo.** Tenorist g. Marij Šimenc je brzojavno obvestil gledališko upravo, da zaradi zaposlenosti sedaj ne more gostovati v »Prodani nevesti in se zato njegovo gostovanje odloži. Kupljene vstopnice veljajo ter se sežezi lahko še vnaprej rezervirajo. — »Ljubimica«, ta zelo duhovita komedija iz drabnega življenja, se bo izvajala prvič v režiji g. Škrbiška v soboto, 31. t. m. za abnoma B.

a— **Tujsko-prometna zveza v Mariboru,** katero je ustanovil aprila l. 1928 tedanji veliki župan in sedanjí podban dr. Pirkmajer, se je tekom svojega triletnega obstoja razvila že v močno organizacijo, katere vsestransko udeleževanje rodi vedno lepše sadove. Samo preteklo leto so znasle njene podpore raznim društvom in organizacijam za povzdigo tujškega prometa nad 150.000 Din. Zveza je izdala tudi brošuro »Mariborski okrug« v nemškem in hrvaškem jeziku s slikami in opisom letovišč in drugih znamenitih krajev mariborske oblasti, dalje 10 serij razglednic, ogromno propagandnih lepakov itd. V Mariboru je vzdrževala tudi lastno prodajalnico, ki se je izkazala kot lep vir dohodkov. V Mariboru in Rogaski Slatini ima zveza podvzročni ci za prodajo vozniht listkov, kateri stimeči skupaj 2.200.000 Din prometa. Letos namerava zveza razviti zelo obširno propagandno akcijo, da odkrije druge lepote naše pokrajine in privabi številne tujce k nam.

a— **Poroke.** Pretekli teden so se poročili v Mariboru: Ernest Majhenič z gđ. Verniko Krois, posestnik Peter Zumbo s Terezo Bele, posestnik Ivan Valentan z Alojzijo Namestnik, Stanko Rebrenak s Frančiško Golež, Václav Mach s Frideriko Kummer in Ivan Bregar z Rozo Ropin.

a— **Tridnevni kletarski tečaj za gostilničarje in njih sinove** priredi mariborska Zveza gostilničarskih zadrug v dneih 5., 6. in 7. februarja na banovinski Vinarški in sačarski šoli v Mariboru. V zvezi s tečajem bo tudi dnevno predavanje o davkih. Prijave in vpisnino po 40 Din je nemudoma poslati Zvezi v Mariboru.

a— **Novi grobovi.** Nenadne smrti je preminul včeraj v Mariboru g. Vladimir Koser, poštni kontrolor v pokolu v starosti 52 let. — Včeraj je umrla v Ptuj gospa Marija Macarol roj. Starec, sopraga policijskega podnadzornika g. Lucijevka Macarola v Mariboru v starosti 40 let. Pogreb se bo vršil v četrtek ob 4. popoldne izpred mrtvašnice na frančiškanskem pokopališču na Pobrežju. Blag jima spomin, žalujočim naše sožalje!

a— **Pogreb vletargovca Franca Grobelška,** ki je v nedeljo postal žrtev avtomobilske nesreče v Konjicah, bo danes ob 3. popoldne izpred mrtvašnice mesnega pokopališča na Pobrežju.

a— **Vinarske prireditve v Mariboru leta 1931.** Včeraj je imelo Vinarsko društvo za Dravsko banovino svojo redno sejo v Mariboru. Med drugim je bilo sklenjeno, da se letos vrši vinarški kongres za Dravsko banovino združen z občnim zborom 10. maja v Mariboru. Takrat bo tudi otvorjena banovinska vinarstva razstava v Mariboru, ki bo trajala od 10 do 12. maja.

a— **Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru** ima v četrtek 29. t. m. ob 10. dop. v hotelu Orel v Mariboru svoj redni letni občni zbor.

a— **Nezgoda.** Učiteljica gospa Milica Mohor je včeraj na poledeneli cesti tako nesrečno padla, da si je zlomila desno roko v zapestju. Morali so jo prepeljati v bolnico.

a— **Iz policijske kronike.** V noči od ponedeljka na terek krog pol 20. se je neznaní zlikovec splazil skozi okno v stanovanje Jožeta Lavrenčiča na Meljski cesti 64 in odnesel čevlje ter razne kose obleke in perila za približno 2500 Din. Svoje stare čevlje je pustil v spomin na strelji sosednje hiše. — Postrežku Iv. Zorji pa je nekdo ukradel dvokolesni ročni voziček.

a— **Iz bioskopov.** Grajski kino predvaja samo do vključno petka 30. t. m. sijajno 10% nemško vojaško humoresko: »Lažni feldmaršal« z Roda-Rodo in Vlasto Burnom. Union kino predvaja od danes dalje Richarda Vossa »Njih dvojce«, 100% nemški govoreči zvočni film z Gustavom Fröhlichem, Lucijo Englishow in Charloto Suza. Kino Apolo bo uprizoril v soboto 31. t. m. in v nedeljo Harry Pielov film »Tatovi avta«.

KINO IDEAL

Premiera! — Ob 4., pol 8. in 9. uri

PRAGOZD
V PLAMENIH
Conrad Nagel in Renée Adorée

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani dne 27. januarja 1931.

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativno vlago v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin 8. padavine v mm. Ljubljana: 7. 761,5, 1. 11, 92, ESE 2, megla, 10, sneg, 0,7. Maribor: 7. 758,3, —, 84, mirno, 0, —. Mestari: 7. 756,5, 5, 48, NNW 4, —. Zagreb: 7. 761,2, 1, 93, WNW 10, 10, dež, 3,0. Beograd: 7. 760,2, —, 24, W 2, 6, dež, 1,0. Sarajevo: 7. 762,0, —, 6, 95, mirno, 10, —. Skopje: ni depeše. Kumbor: 7. 754,7

Iz Kranja

— »Vinski sejem« po največja atrakcija letošnjih gasilskih prireditiv v nedeljo, 1. februarja. Na tej »vinski« pokušnji bodo sodelovale najuglednejše domače vinske veltrogvine in odlični posestniki vinogradov. Ne samo v Kranju in okolici, marveč po vsej Gorenjski vlada največje zanimanje za to prireditve, osobito se pričakuje lepa udeležba s strani gostinstarjev katere se bo nudila prilika, da spoznajo najboljše kapljice. Vse interese vabimo, da ne zamude ugodne prilike.

Iz Novega mesta

— Izpred okrožnega sodišča. Franc Kurnar iz Dolnjega vrha, star 26 let, je v prepiru udaril z motiko po glavi Antona Grendena iz iste vasi. Sodišče ga je obsodilo na 3 mesece strogega zapor. Janez Arko, star 25 let, iz Dolnjega Laz, je z nožem poškodoval na levi roki posestnika Petra Smalca in so ga obsodili na 2 mesece strogega zapor. Mladolietnik H. F. iz Gradišča pri St. Jerneju je poškodoval z nožem Janeza Blažiča ter so ga obsodili na 2 mesece strogega zapor. Pogojno na 1 leto dni. Zaradi prestopa čl. 4. zakona o zaščiti javne varnosti je bil obsodjen Franc Gospičar iz Radeč, ker je omalovaževal Sokola kraljevine Jugoslavije, na 240 Din denarne globe, pogojno na 1 leto dni. Ker je po krivem prijavil državnemu tožniku neke priče, da so v procesu krivo pričale, je sodišče obsodilo Osvolda Fačinjia iz St. Vida pri Stični na mesec dni zapor, pogojno na 1 leto dni.

Iz Litije

— Svetosavska proslava. Na god velikega prosvetitelja sv. Save je imela litijska

osnovna šola prav lepo proslavo. Vsa šolska mladež se je zbrala v lepo okrašen dvoranici otroškega vrta, na pročelju pa je visela s državnim trobojcem okrašena slika sv. Save. Uvodoma je zapela vsa šola državno himno, o pomenu sv. Save je govoril učitelj gosp. Pirnik, nato so se vsilile deklaracije. Mlada publika je sprejela kar najbolj živahno ljubke pesnitve celjskega pesnika Frana Roša. Mladinski pevski zbor je zapel pod vodstvom učitelja gosp. Perloti več pesmi, svetčanost pa se je zaključila s himno sv. Save.

Iz Trbovelj

— V soboto zvečer sestanek vseh pravih Sokolov in Sokolic v deželi Faraonov.

Iz Škofje Loke

— Oficirji in podoficirji škofjeloške garnizije, 29 po številu, so pričeli z redno telovadbo pri Sokolu v Škofji Loki. Oddelek vadi ob sredah in sobotah br. Janko Potočnik Zanimanje za napredek vojaških telovadcev je veliko. — Korporativni pristop k Sokolu so prijavili gojenci mlekarke šole. Število telovadcev se je s tem dvignilo na okoli 90.

Iz Dolnje Lendave

— Nezasedena črna mesta na osnovnih šolah. V dolnolendavskem srežu je več šol, kjer manjkajo učiteljske moči. Potrebno bi bilo, da se vsa mesta izpopolnijo z začetkom drugega polletja, da ne bo tiptel pouk na škodo učece se mladine.

— Bat' v Lendavi. Pred kratkim je obiskal Lendavo zastopnik Bat'ove tvornice, si ogledal kraj in nabiral potrebne informacije glede olivne trgovine. Baje je rezerviral že tudi prostore, kjer se bo že s prihodnjim mesecem odprla podružnica za razprodajo Bat'inih čevljev.

GOSPODARSTVO

Gospodarsko stanje obrtništva

Na nedeljskem obnem zboru Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je zveznik tajnik g. Kramaršič podal obsežno in zanimivo tajniško poročilo, v katerem je uveljavil opisno delovanje Zveze v preteklem letu, kakor je podal izbrano sliko o gospodarskem stanju obrtništva.

Večina obrtnih strok se bori z največjimi težavami. V največjem položaju pa se nahaja brezdomno oblačilna stroka, zlasti čevlarska.

Čevlarska stroka

Vzrok naglemu propadanju čevlarske stroke je v splošnem znan. Razmah inozemske industrije, prekomeren uvoz iz inozemstva, poseganje trgovcev v čevlarsko obrt in končno sušmarstvo so glavni vzroki propadanja. Čevlarski obrtniki vse države lahko izdelajo letno 18 do 20 milijonov parov čevljev, kar povsem zadostuje in ne bi bilo potrebno uvažati blaga iz tujine. Vendar pa vidimo, da se uvažajo ogromne množice inozemskih čevljev, zlasti iz Češke, Slovaške, ki preplavljajo naš trg. Češkoslovaška tvornica Bat' ne izpodriva samo domače industrije, temveč je prišla v zadnjem času posegati tudi v navadno čevlarsko popravilo, to je popravilo čevljev. Vrh tega namerava v najkrajšem času zgraditi lastno tvornico v naši državi, kar bi našega čevlarskega popolnoma uničilo. Proti tem prejemom nevarnostim so pričele naše agilne čevlarske organizacije in zveze neizprosno boj in so se v tem pogledu vršile lani številne konference, protestni shodi in zborovanja. Znano je, da je obnavljalo ročne izdelave boljše in trpežnejše, vendar pa si znajo tovarniška podjetja pridobiti odjemalce, zlasti z drago in kričajo reklamo, ki jo naš obrtnik ne zmora. Naši domači čevljarji zapirajo svoje delavnice, njihovi delavci pa iščejo zaposlitve v drugih podjetjih. Čevlarske organizacije bodo pač morale polagati večjo pažnjo na omejitve naraščanja, ker je prekomerno število vajencev tudi glavni vzrok za širjenje sušmarstva.

Krojaška stroka

Ta stroka je sicer nekoliko na boljšem, vendar pa se mora boriti z enakimi težavami kakor čevlarska. Konfekcija izpodriva tako krojaški obrt in tudi v tej stroki se širi sušmarstvo. Zato je tudi tu potrebna omejitev naraščanja in tesna gospodarska združitev. Krojaška stroka bo morala prav tako kakor čevlarska pričeti resno misliti na ustanavljanje lastnih produktivnih in nabavnih zadrug, za kar pa je seveda glavna zapreka finančno vprašanje.

Stavbna stroka

Kljub temu, da je stavbno gibanje precej živahno je stavbna stroka na slabih nogah. Dela se prevzemajo čisto pod lastno ceno, po kateri je največkrat mogoče nabaviti le material. Temu je kriva hiperprodukcija stavbnih trvd in velika konkurenca. Pri sedanjih razmerah je stavbnih podjetij za 50 odstotkov preveč, saj jih je samo v dravski banovini preko 350. Visoke cene gradbenemu materialu in visoke tarife predstavljajo veliko oviro v tej stroki. Vrh tega pa mora stavebnik pogosto čakati nedočen časa na svoj denar, kar mnogi zlagajo svoje domove z nezadostnimi denarnimi sredstvi ali pa brez kapitala. Pri vsem tem je razširjeno napačno mnenje, da je delo inozemca boljše od domačega dela. V naši državi se gradi zlasti mnogo cest po tujih podjetjih in s tujimi delavci, tako da roma dobiček v tujino.

Mesarska obrt

Mesarska obrt na deželi pada rapino, kar je dalo povod, da je nastalo v tej stroki v zadnjem času močno organizacijsko gibanje. V zadnjih letih vodijo mesarske združenja ostro borbo proti kmetom, ko koljejo živo svinjo sami in jo na drobno razprodajajo. Zastareli cesarski patent iz leta 1859, daje sicer kmetom pravico, da smejo zadržati živino, ki so jo zredili, toda le v sji. Kmetje pa danes že povprek koljejo živino doma ter prodajajo meso na drobno, kar jim to bolj konvenira. Izjemno dovoljenje »v silo« se izrablja na vse moč, načelne in z različnimi izgovori. Medtem, ko so predpisane mesarjem najstrožje higijenske odredbe, koljejo kmetje živino po skednjih in drugih neprimernih prostorih. To klanje pa se posebej pridno izvaja sedaj, ko so cene živine padle. V številnih primerih je bilo ugotovljeno, da kmet kupi živinč, ga nekaj tednov reži ter ga potem zakolje v silo tor proda meso, češ, da je domače prireje. Kmetovalec delajo s tem našim mesarskim obrtnikom veliko škodo, saj jim je stroška konkurenca, ko nimajo ne režijskih stroškov in ne plačujočega davka in

ne lokalna. Mesarske združenja in Zveza obrtnih zadrug so poslate nebroj pritožb na obrtna oblastva, večjih uspehov pa niso mogli doseči, dokler je v veljavi imenovan zastareli patent. Zboljanje je v tem pogledu pričakovati od novega obrtnega zakona.

Pekovska stroka

Pekovska obrt se mora v zadnjem času boriti predvsem proti znižanju krušnih cen. Obrtništvo ni proti znižanju cen in tudi peki sami ne, zato moramo krivdo iskati drugod. Režija obrator se ni znižala, temveč zvišala (tako na pr. zaradi povišanja davčnih bremen, užltine na moko itd.). Tvornice kvasa so izpostavljale uvozno prepoved za kvas in izpoved ustanavljanja novih tvornic in so si na ta način pridobile monopol. Dočim bi bilo mogoče dobiti z Dunaja fin kvas s carino in vsemi stroški po 16 Din, mora plačati pek za 1 kg domačega kvasa 31 Din. Razni spekulantji so izkoristili nesigurnost in zmedo na žitnem trgu in so pregovorili peke, da so si nabavili moko po visokih cenah. Da pekovska obrt ni tako bujna, kaže dejstvo, da je bilo leta 1929 samo v celjskem okolišu, kjer je 124 pekov, 16 konkurzov v pekovski stroki, v Ljubljani pa 6 škodo dela pekovski stroki tudi sušmarstvo. Mali trgovci in gostilničarji na deželi pečejo dnevno kruh ter ga prodajajo svojim gostom in tudi drugim strankam.

Kovinske stroke

V posameznih obratih kovinske stroke ni zaznavati nobenega napredka. Prehuda konkurenca od strani tujinskih podjetij izpodriva zaposlenost v tej stroki in taki meri, da večina kmetovinskih mojstrov samo živetari. Pomanjkljivo poznanje kalkulacije je pogosto vzrok nerečni konkurenci, ki uničuje tudi druge solidne mojstre. Najbolj prizadeta od vseh kovinskih strok pa je kovaška obrt, ki trpi zaradi motorizacije prometa.

Slikarska, plesarska in ličarska obrt

Ta stroka kljub stavbnim delavnostim vidno nazaduje. Tudi tu se je razpaslo sušmarstvo in obstoja zaradi prekomernega števila teh obrtnikov velika konkurenca. Na material se pobira visoka carina, ker se smatra za luksuzno blago. V primeru, da se skreli stavbno gibanje, bo polovica delavcev te stroke brezposelnih.

— Trgovinska pogajanja z Avstrijo. Z Dunaja poročajo, da se bodo trgovinska pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo vršila v teku februarja. V poučenih krogih gledajo z velikim optimizmom na potek teh pogajanj, ker bo navzlic pretiranim zahtevam avstrijskih agrarcev mogoče doseči sporazum, kakor je bil načelno sklenjen z Madžarsko, to je na podlagi posebnih ugodnosti, ki pa niso v nasprotju s klavzulo o največjih ugodnostih.

— Prepoved uvoza svinj v Avstrijo velja samo za plemenske svinje. Iz avstentskega mesta v Beogradu smo prejeli glede prepovedi uvoza jugoslovenskih svinj v Avstrijo pojasnilo, po katerem se ta prepoved ne nanaša vobče na uvoz naših svinj. Gre samo za prepoved uvoza plemenskih svinj, dočim se zaklane svinje in svinje dočene za klanje, lahko uvažajo v Avstrijo, kakor doslej.

— Odkupnina za kuluk in odmera družbenega davka. Kakor znano, se po § 14. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih od 18. maja 1930 samoupravne doklade pri odmeri družbenega davka ne smejo izločiti iz odmere. Ker ni bilo jasno, če velja to določilo tudi za odkupnino ljudskega dela (kuluk), je ministrstvo za finance z odlokom od 12. decembra odločilo, da je kuluk davčina svoje vrste, ki nima značaja samoupravne doklade v smislu davčnega zakona. Zato je opozorilo vse finančne direkcije, naj ne izločajo odkupnine za kuluk iz odmerne osnove za družbeni davek.

— Naša industrija in trgovinska pogajanja s Češkoslovaško. Iz okrožnice Zveze industrijcev v Ljubljani od 24. t. m. posnemamo. V četrtek 22. t. m. so se v Pragi pričela trgovinska pogajanja. Zveza industrijcev je k tem pogajanjem poslala kot eksperta za našo industrijo tajnika gosp. dr. Adolfa Golio, ki je dospel v Prago 22. t. m. Ker je gospod minister za trgovino in industrijo izrečno dovolil, da delegaciji kr. vlade atširamo svojega eksperta, smemo biti uverjeni, da bo njegovo delovanje koristno in važno za interese naše industrije. Tudi je gosp. šef delegacije izjavil, da bo rad zaslusal njegovo strokovno mnenje ter da mu bo omogočen trajen stik z našo delegacijo. Naša trgovinska bilanca je napram Češkoslovaški pasivna za 40 milijonov Din in se nikakor ne sme poplašati. Tudi se nadejamo, da naša delegacija ne bo popustila glede carinske zaščite naših glavnih artiklov. Zato ni izključeno, da ostanejo pogajanja brezuspešna. V tem primeru bi za enkrat ostalo pri dosedanjem dogovoru. Razume se, da smo z dr. Golio v stalni korespondenci. Pozivlja-

mo naše ugledne člane, da nam nemudoma sporočijo svoje želje in podatke, v kakor tega še niso storili. V nujnih primerih lahko včlanjena podjetja pišejo direktno v Prago (gosp. dr. Adolf Golio, Praga, Hotel Pariz, CSR), vendar naj nam pošljejo kopijo onih dopisov.

— Občni zbor Zadruga avtobusnih podjetnikov ljubljanske oblasti v Ljubljani. Včeraj se je v mali dvorani Zbornice za TOI vršil občni zbor navedene zadrge, ki so mu prisostvovali tudi delegati saveza iz Zagreba in udruženja iz Novega Sada s polnomočjem ostalih avtobusnih organizacij iz vse države glede ustanovitve skupnega saveza za vso državo. Ugotovljeno je bilo, da so postale obratne razmere za avtobusna podjetja nevzdržne in da mora neizbežno slediti novim bremenom, ki so predvideni tako v zakonu o avtobusnem prometu kakor tudi v predvidenem pravilniku in vrhu tega še novim hanskim datjavm, propast avtobusnih podjetij v n-ši državi. V svrhu delne odprave je bila ustanovljena nabavljiva zadruga za nabavo bencina, gumij, olja in drugih najpotrebnejših stvari za avtobusna podjetja. Sklenjena je bila ustanovitev skupnega saveza, ki bo imel svoj prvi sestanek 8. februarja v Zagrebu. Ministru za trgovino in industrijo je bila z zborovanja poslana naslednja brzojavka: »Zadruga avtobusnih podjetnikov Vas pozdravlja na svojem rednem združenem zboru, ki mu prisostvujejo predstavniki vseh avtobusnih podjetij zaradi ustanovitve skupnega saveza vse kraljevine in ki Vas prosijo, da ne dopustite propast vsega avtobusnega prometa, ki neizogibno sledi, ako se ne bodo uvaževale zahteve naših organizacij.«

— Lesna kriza v Avstriji. Lesna kriza postaja tudi v Avstriji od dne do dne težnja. Zato je centrala zvez gozdnih in zemljiških posestnikov sklicala za 28. t. m. veliko anketo pod naslovom »Gozd v stiski« (Wald in Not!) Anketa zbornoje v veliki dvorani vojaškega kazina, Dunaj, 1. Schwarzenbergplatz 1. Na dnevnem redu so referati: 1.) Pomen gozda za obče gospodarstvo. 2.) Slika gozdnih kmetovalcev. 3.) Stanje gozdnih posestev. 4.) Gozd kot javni objekt. 5.) Socialne in druge dajatve gozdnega gospodarstva. 6.) Praktični nasveti za rentabilnost gozdne posesti. Kaj pa pri nas? Mar v našem gozdarstvu in v naši lesni trgovini stiska še ni zadosti velika, da se ne zganemo? — Društvo gozdnih posestnikov v Ljubljani.

— Nabava pisarniške opreme za okrajna sodišča. Na ozemlju bivše kraljevine Srbije se je ustanovila cela vrsta okrajnih sodišč, ki se s pohištvom (pisalnimi mizami, stoli, policiami, omarami itd.) napovo opremiti. Za dobavo te opreme je razpisana pri ministrstvu pravde oltalna licitacija, ki se bo vršila 10. februarja. V celoti gre za dobavo pohištva v približni vrednosti 2 in pol milijona Din. Pogoji za to licitacijo se dobe v ekonomatu ministrstva pravde.

— Dobave. Strojni oddelček direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. februarja ponudbe glede dobave 3.000 kg pločevine, 170 kg žice, 1500 komadov vijakov, 50 komadov ojektov za plinske cevi, 700 komadov matie in 2000 komadov zatikave; gradbeni oddelček pa do 3. februarja glede dobave telefonskega kabla, kabelskih končnikov, nastavkov strelotranov itd. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih).

— Dobave. Direk. drž. rud. podjetij v Sarajevu sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 5000 komadov električnih vžigalnikov in 50.000 komadov kapsol. — Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave bakrenega kabla in pločevine. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave črne pločevine, kompletih klesotov, 3300 kg kalcijevega karbida in 400 kv. metrov stekla za okna. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg mila, 1500 kg olja in 200 kg masla. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave ležajev, 3500 kg tračnih žebeljev, raznega orodja, pisarniškega materiala, krtac in slikarskih čopičev (Predmetni oglas so na vpogled v Zbornici za TOI). — Dve 3. februarja se bo vršila pri komandi IV. armijske oblasti v Zagrebu ustmena licitacija glede dobave 85 garnitur mesarskega orodja (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji na pri isti komandi).

Delovedjo

eventualno družabnika za večje ključavničarsko podjetje

sprejem Reflektiram na starejše strokovnjake v stavbenem in strojem ključavničarstvu ter avtojenem varjenju izvežbani. Ključavničarstvo Temerl, Maribor, Volkmerjeva ulica 6.

Dražba avtomobila.

Osební FIAT 505 se bo PRODAJAL na prostovoljni javni dražbi v soboto dne 31. t. m. ob ½ 11. uri v notarski pisarni v Ribnici.

V Krapinskih toplicah

vis-a-vis kopališču, naproda takoj celo POSLOPJE. Hotel, kavarniška dvoracija, v pritličju 3 veliki lokali z vsemi pritliklinami, v 1. nadstropju 10 velikih parketiranih sob z vsem hotelskim komfortom, gospodarska poslopja za domače potrebe, klet, hlevi, 3 vrtovi za zelenjad napeljana razsvetljava, vodovod, kanalizacija, glavni center vsega kopališča. Kupej je treba 100.000 Din gotovine ali najemnina za več let po 48.000 Din. — Ponudbe do 20. februarja na lastnika Franja Jurkovića, Zagreb, Kraljska 25. 2192

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA Začetek ob 20 Sreda, 28.: Trije vaški svetniki. C. LJUBLJANSKA OPERA Začetek ob 20 Sreda, 28.: Evgenij Onjegin. Gostovanje baritonista Borisa Popova. D. MARIBORSKO GLEDALIŠČE Začetek ob 20 Sreda, 28.: Zaprtlo.

BORZE

27. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet slab. Tečaj deviz so z malimi izjemami ostali nespremenjeni. Med efekti je bila zaključena Kranjska industrijska po 311.

Na zagrebškem efektinem tržišču se je vojna škoda po včerašnjem padcu nekoliko okrepila in se je trgovala za kaso po 415, za februar pa po 412 — 413. 7% Blairovo posojilo je čvrstejše in je bilo zaključeno po 80.50 in 80.75. Med bančnimi vrednotami je bil promet samo v Unionbanki po 192 in v Jugobanki po 78, med investicijskimi vrednotami pa je prišlo do zaključkov v Slaveksu po 50 in v Dravi po 235.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 22.79, Berlin 13.45—13.48 (13.465), Bruselj 7.5976, Budimpešta 9.8904, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.67—797.67 (796.17), London 275.03, Pariz 222, Praga 167.28—168.08 (167.68), Trst 296.50 ponudba, 296.33 povpr., Newyork 56.435—56.635 (56.535).

Zagreb. Amsterdam 22.76 — 22.82, Dunaj 794.67 — 797.67, Berlin 13.45 — 13.48, Bruselj 798.76, Budimpešta 989.04, London 274.03 — 275.43, Milan 205.4433 — 297.4433, Newyork kabel 56.545 — 56.745, Newyork ček 56.435 — 56.635, Pariz 222, Praga 167.28 do 168.08, Curih 1094.4 — 1097.4, Kopenhagen 15.15.

Curih. Zagreb 9.127, Pariz 20.255, London 25.095, Newyork 516.90, Bruselj 72.05, Milan 27.055, Madrid 53.4, Amsterdam 207.9, Berlin 122.84, Dunaj 72.66, Sofija 3.7425, Praga 15.295, Varšava 57.925, Budimpešta 90.25, Bukarešta 3.0725.

Effekti.

Ljubljana. 8% Blair 92.5 bl., 7% Blair 80.5 bl., Celjska 160 dea., Ljub. kred. 125 den., Prašedion 970 den., Kreditni zavod 170 do 180, Vevče 128 den., Ruše 200 — 230, Kranjska industrijska 311 zaklj.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma in kasa 415 — 416, za februar 412.5 do 415, za marec 412.5 — 413.5, investicijsko 86 — 87.5, agrarne 51 bl., 7% Blair 80 do 80.50, 8% Blair 91.50 — 92.25, 7% Drž. hip. banka 79.875 — 80.375, 6% begluske 67 bl.;

bančne vrednote: Prašedion 975 — 980, Union 191.75 — 192.25, Jugo 78 — 79, Sipska 190 — 193, Zemanjska 131 — 135, Ljubljanska kreditna 125 den., industrijske vrednote: Našička 975 bl., Gutmann 130 — 137, Slaveks 50 — 51, Slavonija 200 den., Drava 235 — 237, Sečera 285 — 297.5, Vevče 128 den., Dubrovačka 377 — 389, Jadranska 550 den., Oceanija 230 bl., Trbovlje 323 do 330.

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (27. t. m.) Tendence za les nespremenjeno slaba. Zaključeni so bili 3 vagoni, in sicer: 1 vagon hrastovih podnic, 1 vagon javorjevih plohov in 1 vagon bukavih drv. Povpraševanje je za nadrijerje (1 vagon 68 X 200, 68 X 220 in 68 X 240 mm, 4—8 m dolž. in 1 vagon 73 X 300 mm, 6—8 m dolžine) stopnjevalo po pol metra), za deske (1 vagon: 48 mm, 111, 4 m, 18—23 cm širine in 2 vagona paralelnih, 28 mm, 12—18 cm širine, 4 in 4.25 m dolžine) in za 30 kub m desk (smreka, 9 mm, v fiksni širini 12 cm, monte od 1 m dolžine navzgor, stopnjevalo po pol metra).

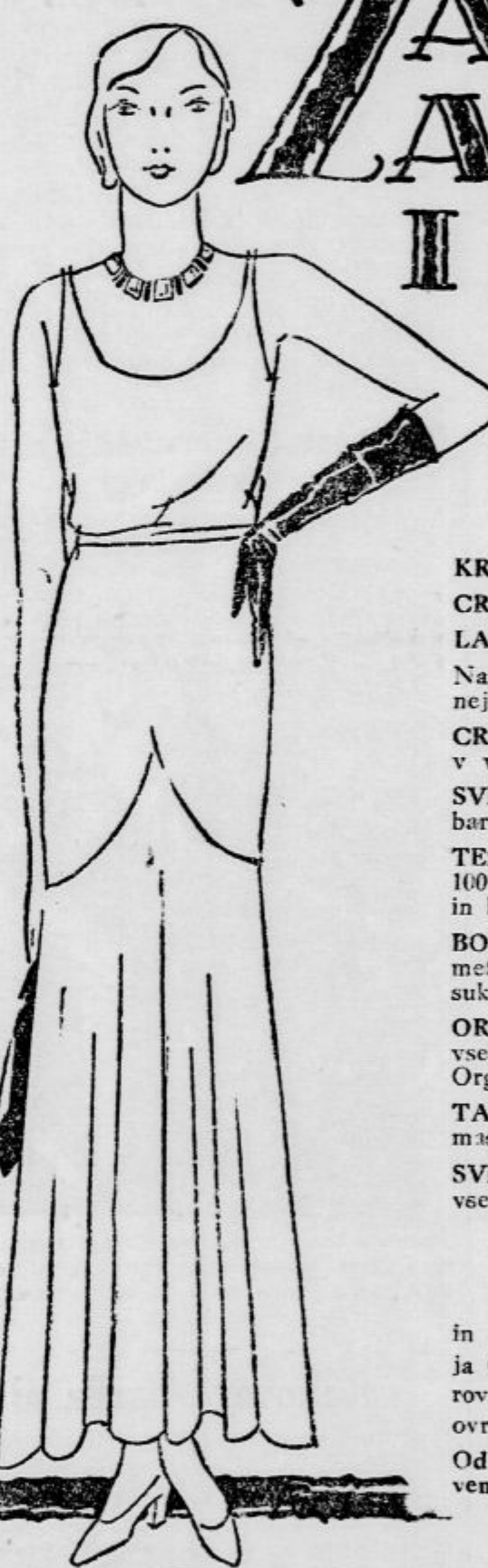
ŽITO

+ Ljubljanska borza (27. t. m.) Tendence za žito čvrsta. Zaključena sta bila 2 vagona moke. Nudi se (franco slovenska postaja po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dnehi): pšenica: baška, potiska in srbsobranska 80.81 kg po 210 — 212.5, gornjebaška, 79.80 kg po 205 — 207.5, baranjska, 79.80 kg po 190 — 192.5, Sombor okolica, 79 kg po 190 — 192.50; oves: baranjski (pri navadni vozni) po 195 — 197.5; koruza: baška, stara po 150 — 152.5, baška, nova, umetno sušena po 142.5 — 145, pri navadni vozni po 147.5 — 152.5, času primerno suha, pri navadni vozni po 140 do 142.5, moka: banaška 30: po 340 — 345.

+ Novosadska blagovna borza (27. t. m.) Zaradi praznika sv. Save danes borza ni poslovala.

+ Budimpeštanska termiska borza (27. t. m.) Tendence ustaljena, promet zelo majhen. Pšenica: za marec 14.36 — 14.37, za maj 14.71 — 14.72; ri: za marec 10.37 — 10.38, za maj 12.09 — 12.10.

ZA ZABAVE I PLES

KREP SATIN po metru Din 120.—

CREP GEORGETTE po metru Din 98.—

LAME SVILE po metru Din 54.—

Najnovije vrste Bemberg svil v najokusnejšem desenu od Din 24.—

CREP DE CHINE v vseh modernih barvah v velikanskim izboru.

SVILENI TUL 100 cm širok v vseh barvah po metru Din 32.—

TEŽJI SVILENI TUL za obleke, širok 100 cm, v barvah: fres, drap, ružavi, črni in beli po metru Din 58.—

BOMBAŽNI BELI TUL, širine 100 cm, meter Din 24.—

Organdy bel Din 24.—

TARLATAN v vseh barvah za obleke za maske, širine 70 cm, meter Din 24.—

SVILENE ČIPKE za volane in obleke v vseh barvah, širine

40 cm, m počeni od Din 60.—

60 cm, m počeni od Din 62.—

90 cm, m počeni od Din 90.—

in ostala izbira vseh vrst umetnega cvetja (počeni od Din 26.—). Okraski iz bisera, strassa, bleščice (fliterja), trakov in ovratnikov za ženske obleke.

Od vsakega blaga na meter dobe dame izven Zagreba na zahtevo brezplačne vzorce.

Kastner & Ohler

Zagreb.

RADIO KATALOG

Knjigo, obsegajočo 148 strani (oktav) s brezkonkurenčno zbirko najmodernejših radio-, gramofon- in fotoaparatur, velikim izboru lestenecv in ostalega elektro - materiala, kakor tudi z naslednjo tabelo za osvetljenje dobite

brezplačno dokler traja zaloga

Kastner & Ohler Zagreb

HRIPPO

odpravi preko noči

Masirajte si na večer z ALGO prsa, ledja, roke in noge, zjutraj vstanete brez temperature svež, prerojen.

Alga se dobiva povsod, 1 steklenica 16 Din.

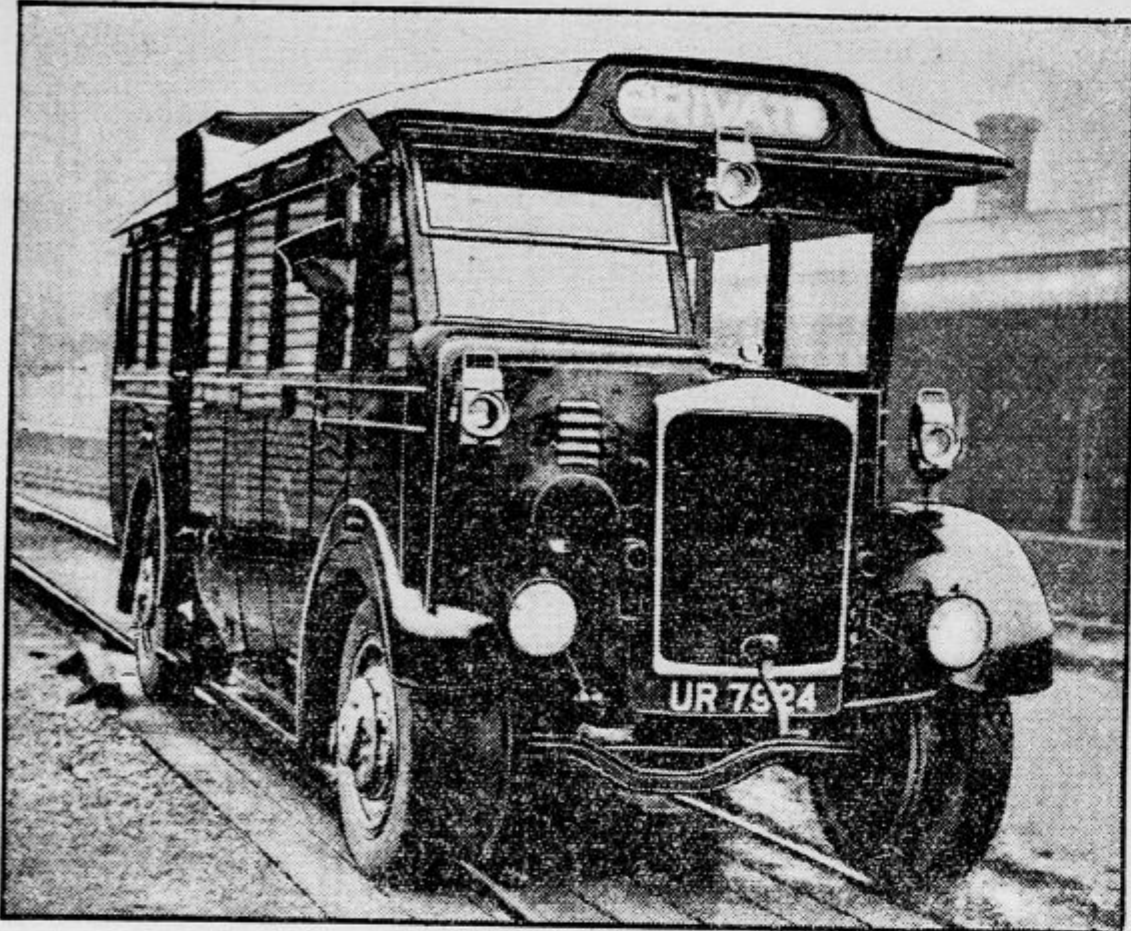

INFLUENCO PREHLAD

za masažo

Po pošti razpošilja: laboratorij ALGA, Sušak 4 steklenice 77 Din, 8 steklenic 131 Din, 14 steklenic 205 Din, 25 steklenic 320 Din. 95

Iz življenja in sveta

Angleška novost: železniški avto

Avtomobil, ki vozi lahko po železniškem tiru in po običajnih cestah. Iznajdba je važna za kraje, ki ne leže ob progi. Z enostavno pripravo se dvigne notranja kolosa, nakar zapusti avto železniški tir in vozi z lahkoto po običajnih potih.

Premičnica se je razletela

Oči vseh zvezdoslovcev so ta čas obrnjene v neznatno svetlobno točko na nebu, ki predstavlja komaj 30 km veliki planetoid Eros. Kakor znano, se Eros približuje letosnje leto zemlji na daljavo 20 milijonov kilometrov in to je razen razdalje meseca od zemlje sploh najmanjša razdalja, na katero se more kakšno nebesno telo približati naši premičnici. To priliko hočejo porabiti astronomi za to, da bi po svojih metodah natančno izmerili daljavo, ki nas loči od solca. Eros pa je baš letos še iz drugega razloga posebno zanimiv. Zdi se namreč, da se mu je od zadnjega približanja zemlji (pred tridesetimi leti) pripetilo na njegovih poteh nekaj hudega. Nemški astronom Hartmann, ki vodi argentinsko zvezdarno v La Plati, je presenetil svoje tovariše z domnevo, ki temelji na njegovih opazovanjih, z domnevo, da se je že itak neznatna zvezdica razpočila. Tista svetla točka, ki jo opazujejo sedaj zvezdoslovci, bi tedaj ne bila več po Američanu Wittu odkrita premičnica Eros, temveč samo Erosa del, njegov večji del, ki ga morajo v večji ali manjši oddaljenosti spremljati ostali drobci Hartmanna je pozval svoje tovariše po vsem svetu, naj bi skušali najti tudi te drobce, kar bi edino moglo potrditi njegovo domnevo. Seveda bo takšna ugotovitev dokaj težka, kajti če je bil že ves Eros tako majhen, da so ga mogli odkriti le z najboljšimi dovršenimi instrumenti, koliko težje bo odkriti drobce, ki merijo morda komaj kakšen kilometer v premeru! Vsekakor bi bilo nekaj edinstvenega v zgodovini astronomije, če bi se Hartmannova domneva potrdila. Doslej so sicer katerikoli ugotovili, da so se razletele repatice, kakor n. pr. znamenita Bialova repatica, da bi se razletela premičnica, tega ni opazilo še nobeno človeško oko. Možno bi pa bilo, saj trdi splošno razširjena hipoteza, da so male premičnice, h katerim pripada Eros in ki so jih doslej našli že okroglo poldrug tisoč, samo drobci nekdanje velike premičnice, ki se je iz neznane vzroka razkosala pred davnimi, davnimi milijonletji.

Češčenje hudiča v Londonu

Harry Price, ustanovitelj angleškega narodnega laboratorija za raziskava duševnega življenja, ugotavlja v obširnem članku, objavljenem v »Morningpost«, da je v Londonu še vedno na stotine izobražencev oboje-ga spola, ki vneta goje češčenje hudiča. Price govori iz dolgoletne lastne skušnje kot zdravnik in trdi, da se goji danes »črna magija« v Londonu vsaj toliko, kolikor so jo gojili v globokem srednjem veku. Razlika je le v tem, da ja danes vse črno češčenje svobodno, v srednjem veku pa je bilo v vedni nevarnosti pred zasledovanjem posvetne in cerkvene oblasti. Oznanje-

Kraljica turških lepotic

Savjet-hanuma, ki je bila na nedavni tekmi turških krasotic v Carigradu izvoljena za kraljico lepote.

valci in svečeniški raznih kultov so po večini tuji in ti se še danes poslužujejo raznih čarodejnih rečenic, kakor so jih uporabljali čarovniki v starih časih. Zanimanje za ta tajna bogostanja pa tako zelo raste, da postajajo naravnost občutna nevarnost za zdravje in pravost širokih krogov prebivalstva. Od alkimije, astrologije, prerokovanja in od drugih nižjih oblik črne magije živi brezskrbno mnogo žensk in moških, ki izkoriščajo ljudsko nevednost, zaostlost ali celo bolezenska duševna nagnjenja posameznikov. Tem svečnikom je posel popolnoma brez nevarnosti, ker današnja angleška zakonodaja ne pozna zakona, ki bi se dal uporabiti proti tem škodljivcem.

Berlinska prerokinja madame Sylvia

Dama s črno masko je Evropi napovedala za l. 1931. izbruh nove svetovne vojne, pristavila pa je, da se je Nemčija ne bo udeležila.

Rakovega bacila ni

Dunajsko zdravniško društvo je prošlo soboto nadaljevalo svoje konferenco in posvetovanja, ki so bila osredotočena na preiskovanje raka. Na tem zborovanju so se zdravniki izjavili, da rakovega bacila ni mogoče odkriti, ker ga ni. Zedinili so se v mnenju, da nastaja bolezen zaradi nesorazmerja raznih izločkov notranje telesne sekrecije. V tem pravcu se morajo v bodoče vršiti raziskavanja, pri čemer so zdravniki naglašali, da rak ni nalezljiva, da je naklonjenost k bolezni pri izvestnih okoliščinah dedna in da se javlja najčesteje pri ljudeh, ki se spolno ne morejo izživljati. Zdravljenje raka s hormoni se doslej ni posrečilo. Teorijo, da raka povzroča neki bacil, je skupščina na koncu še enkrat temeljito zavrnila.

Radio na železnici

Francoska družba »Radiofer« je uvedla na vseh glavnih železniških progah poleg dosedanjega brezžičnega prenosa koncertov in sličnega tudi brezžične brzojavke. Potnik izroči besedilo uradniku v vlaku in ta ga brzojavi osrednji pariški železniški brezžični postaji. Ta po telefonu sporoči vest poštnemu ravnateljstvu in od tu jo odpremo na naslov kakor navadno brzojavko. Potniki v brzovlaku, ki drvi z 90 km brzine na uro, lahko brzojavijo v vsa francoska mesta in v vlaku sprejemajo tudi odgovore.

Prebivalstvo Italije

Po uradni statistiki se je narodilo lanske leto v Italiji 1.085.163 otrok, 44.768 več nego predlansko leto, umrlo pa je 570.161 oseb. Ob koncu l. 1930. je štela Italija 41.846.098 prebivalcev.

Boji med cerkvami na slovanskem severu

Patrijarh čsl. narodne cerkve je nedavno posvetil dr. Zachariaszewicza za škofa poljske narodne cerkve. Gibanje za narodno cerkev se zadnje čase tudi na Poljskem živahno širi in češki listi poročajo, da poljska vlada novemu gibanju posveča prijazno pažnjo in ga celo po možnosti podpira. Pred posvečenjem si je čsl. narodna cerkev preskrbela vse potrebne podatke o življenju, dejanju in nehanju dr. Zachariaszewicza. Te poizvedbe so izpadle v popolno zadovoljstvo in patrijarh je lahko mirne vesti podelil dr. Zachariaszewiczu škofovsko mitro, osobito ker se je odposlanstvo Čehov iz Volinja močno zavzelo za novega škofa, pa tudi poljska narodna cerkev je poudarjala zasluge in svečeniško sposobnost kandidata. Komaj pa je bilo posvečenje izvršeno, že so se po čeških listih klerikalne smeri pojavili silni napadi na novega škofa. V teh napadih so se dr. Zachariaszewiczu očitale razne nečedne zadeve. Kakor se je kasneje izvedelo, potekajo ti napadi iz poljskih starokatoliških krogov, ki so ogorčeni nad novim škofom samo zavoljo tega ker je bil ta prej pristav starokatolikov, kasneje pa je prestopil v poljsko narodno cerkev in z njim je šla večina vernikov, ki jih je dr. Zachariaszewicz zadnja leta pridobil za starokatoliško cerkev. Na napade v čeških klerikalnih listih odgovarjajo verniki poljske narodne cerkve s slavošpevi, ki jih je posvečalo glasilo poljskih starokatolikov dr. Zachariaszewiczu, ko je bil ta še starokatolik. Tako se poudarja med seboj cerkve na poluihušanje vernikov, ki v takih napadih vidijo manj krščanske ljubezni in verske gorečnosti, nego prave pravcate trgovske konkurence.

Dvorec staroveškega bogataša v Pompejih

Prof. Majuri, ki po nalogu vlade že nekoliko let nadzira izkopavanja v zasutem starorimskem mestu Pompejih, je zadnje dni našel na izredno zanimivo odkritje. Izkopavanje je osredotočilo na ulici Izide in ulici Obilja, kakor so arheologi preimenovali dve ulici starega rimskega mesta. Tod se je razprostiral nekdanji del mesta, kjer so bivali imoviti meščani, osobito bogati trgovci. Imenovani profesor je odkril dvorec antičnega veletrgovca Menandra, v katerem je našel množico zlatih in srebrnih predmetov. Dvorec sam je zelo lepa stavba, ki je okrašena s slikami in kipi ter nudi izredno lep vpogled v življenje starorimskega bogatega trgovca. Najdene Menandrove stvari prekašajo po svoji vrednosti in umetniški izdelavi skoro vse, kar hrani pompejskih starin neapolski muzej. Predvsem je zbirka dala več velikih masivnih zlatih in srebrnih čaš, vrčev, toril in žlic. V vseh sobah je bilo več zlatih sošic, predstavljajočih razna božanstva. Na dveh čašah je vpodobljena svatba boginje Venere z Marsom; na drugih posodah pa so prizori iz Herkulovega življenja. Med drugim je razločno spoznati Herkula, ko čisti Augijev hlev z napeljavo reke skozi hlev. Čudno je, da je ta prizor vpodobljen na vinskem vrču. Na posodah za pijačo ni nikjer vinskega boga Bakha, ki bi ga človek najprej pričakoval. Razen predmetov, kojih uporaba je na prvi pogled jasna, je bilo v dvorcu najdeno mnogo reči, o katerih bodo morali učenjaki še raziskovati, v kak namen so jih staroveški ljudje rabili. Iz arhitekture dvorca se dade tudi razločno posneti spremembe in predelave v dobi od potresa, ki je v l. 63. zadel mesto na do usodnega izbruha Vezuva, ki je l. 79. razdejal in zasul svojo okolico.

Draga slika

Mati božja z detetom — za sliko ponuja neki Američan 4 milijone dolarjev. Slika je

last francoskega mesta Caena, izvira iz 15. stoletja in je delo flamskega slikarja Rogierja van der Weydena.

POHIŠTVO

SPALNICE iz trdega in mehkega lesa kakor tudi drugo pohištvo za opremo stanovanj Vam nudi po najnižjih konkurenčnih cenah

MATIJA ANDLOVIC.

strojno mizarstvo, Komenskega ul. 34, Ljubljana.

Vabim na ogled brezobvezno.

89

Modna kraljica Nemčije letnika 1931

Gdč. Irma Bibernell je na modnem plesu dobila naslov nemške modne kraljice za leto 1931.

Kulturni pregled

Klavirski večer J. Poženelove v Ljubljani

Agilno glasbeno društvo železničarjev »Sloga« si je zastavilo lepo nalogo: prirediti v intimni dvorani svoje šole v Ljubljanskem dvoru (bivši restavraciji) glasbene večere različnega sporeda za manjši krog zanimancev. Nekoliko takih večerov se je baje že vršilo, v ponedeljek pa je v tem okviru priredila naša pianistka Jadviga Poženelova klavirski večer. Mala dvorana je bila prav dobro zasedena in to vzlic temu, da je bilo v javnosti kaj malo čuti o tej prireditvi. Publika je z velikim zanimanjem sledila sporedu, ki je obsegal Bach-Busonijsko točko, Beethovnov op. 27/2 in Schumannove simfonične etude. Pred vsako točko je pianistka povedala v poljudnem tonu nekoliko uvodnih besedi o skladatelju in skladbi.

Vse tri kompozicije so stalno na repertoarju pianista večjega formata in je torej odveč, govoriti o njih, ker jih vsak količjak globlji interesent že dobrodober pozna. Pianistinja je skušala podati vsako skladbo motivno kolikor le moči plastično, pri čemer pa je kdaj pa kdaj trpela linija in predvsem ritmična in agogična izrazitost. Gdč. Poženelova, ki je kot učenka slovite Blanche Selve gotovo dobro uvedena v formalne skrivnosti vsake skladbe, je posnela od svoje učiteljice tudi način igranja z not. Vzlic vsem protidokazovanjem nisem pripadnik tega; ne morem kaj, da ne bi mislil, da je mnogo lažje, koncentrirati pozornost na izvedbo skladbe, če se izvaja le v moti s pogledavanjem v notno sliko, čeprav je ta le nekatrška opora spominu. Le prevečkrat dobim sicer vtis, da pianist igra takorekoč »z lista«, kar pa ni primerno za koncertni oder. Da poleg tega tudi vedno potrebuje večjega obračevalca, je nadaljnji nedostatek, ki — v primeru, da obračalec ne ustreza popolnoma temu pogoj — vpliva neugodno ne le na pianista, temveč tudi na občinstvo. Pri vsem spoštovanju do Blanche Selve in njenega velikega znanja se torej ne morem strinjati s tem načinom izvajanja v zunanem pogledu, pa tudi interpretacijskem oziru mislim, da občinstvo izvajane skladbe znatno drugače lice, nego nam ga je na tem večeru predstavila pianistinja. Seveda pa je to bolj ali manj zadeva osebnega naziranja; moje mnenje je, da je izvajalec v prvi vrsti dolžan, se brez osebnih dodatkov strogo držati besedila, ki ga je predpisal skladatelj, ker je le-ta odgovoren za svoje delo, kakršnokoli naj že je. Če torej skladatelj predpiše »Allegro brillante«, mislim, da ne gre igrati skladbe v tempu žalobne koronice, pa najsij bi tudi tako naziranje skladbi pripomoglo do večjega uspeha (kar pa v našem primeru ne bi mogel trdit). Taki in podobni osebni pridatki so le v najredkejših slučajih sprejemljivi, in še takrat so radi odvrtni, v kolikor ne pomenijo le malih modifikacij, ki so seveda individualne in neizbežne. (Zavoljo jasnosti: gorenja opazka o skladateljevem predpisu se nanaša na finale Schumannovih simfoničnih etud.) V ostalem je pianistinja podala vsako skladbo z verno jasnostjo in motivnim oziru in velikim smislom za finesse in kulturo tona. Žal, da klavir ni mogel ustreči njenim intencijam, ker je imel nekatere konstrukcijske in priložnostne napake. Za pianistične večere bi pač moral biti na razpolago instrument, ki popolnoma ustreza željam, odnosno spretnosti izvajalca, sicer krene pianist v nevarnost, da se bo njegovo izvajanje videlo manj ugodno zanj, nego bi to zaslužilo. In ta vtis sem imel na tem večeru, ker je morala pianistinja moliti nedostatnost instrumenta.

»Sloga« uvaja s svojimi intimnimi večeri novost za Ljubljano. Da bi se ji namen prireditve popolnoma posrečilo, je iskreno želeli, saj je pri nas prav za prav le zelo malo muziciranja v intimnejšem krogu. Dvorana sicer popolnoma ustreza in upam, da podjetnost »Slogašev« ne bo opešala.

L. M. S.

Recitacijski večer Igorja Severjanina v Ljubljani

Ruska Matica bo priredila v četrtek, dne 29. t. m. ob 20. v prostorih Francoskega inštituta v Narodnem domu recitacijski večer Igorja Severjanina. Pesnik bo recital približno 50 svojih del iz zadnje dobe, in sicer v treh, po vsebini samostojnih oddelkih: 1.) Ironija, 2.) Lirika in 3.) Pesmi o Rusiji. Vstop na to prireditev je prost.

Po zaslugi Ruske Matic se bo ljubljanska javnost lahko seznanila s klasiko ruskega futurizma Igorjem Severjaninom. Pesnik, ki že več let biva kot begunec ob Baltičnem morju na Estonskem, je z velikim uspehom nastopil v Beogradu; pri nas se bo ustavil na poti iz Dubrovnika v Pariz Severjaninova predvorna izumetničena in obenem primitivna, eksotična in hipermoderna prevzetnost polna poezija je jako značilna za rojstna leta nove ruske lirike. Pesnikovi »poezo-

večeri« so imeli šumen uspeh. Njegove aliteracije in nove, iz globlin ljudskega jezika ustvarjene, samo v pesmi umljive besede so opodile ves novi revolucionarni futurizem Iljenikova, Majakovskega in drugih zastopnikov mlajšega pokolenja. A po revoluciji je Severjanin opustil geslo »pesem kot cilj zase« in se spomnil zgodnjega idealističnega simbolizma Tofanova, Lohvicka, Zlatne Hippusa (Merežkovske) in drugih, ki so stale ob zibelki njegovih »poez«. Sedanje Severjaninove globoko občutene in povsem klasične pesmi odsevajo ono organsko nacionalno duševnost, ki je napovedovala njegov nadaljnji razvoj tudi v prvih letih kljub vsemu zunanjemu »dekadentstvu«. Posebno zanimivi so njegovi starejši in sedanji klasični (Levu Tolstemu, Turgenjevu, Gogolju, Kuprinu in dr.) namenjeni »poetični soneti«.

N. Preobraženski.

»Così fan tutte« v ljubljanski operi

Če bi Mozart ne dobil naročila, da naj komponira »Così fan tutte«, bi se najbrž iz lastnega nagiba ne lotil tega kočljivega, dovolj lahkomišelnega in neverjetnega libreta, neverjetnega kljub temu, da ga je da Conte napisal baje po resnici (!) zgodbi. Libreto dvomljive vrednosti so popravljali, izboljšavali, oziroma izpreminjali mnogokrat, vendar so se naposled vrnili k originalu, ker je ta le še najefektnější. Tekstu primerna je tudi Mozartova muzika, ki kdaj pa kdaj prav radi predpisane teksta zaide na kupletni, »slagerski« nivo svoje dobe, seveda oplemeniten po genialnosti in plemenitosti komponista, ki ni mogel, četudi bi to hotel, stopiti na polje ka poulična tla. V »Così fan tutte« je velik zaklad Mozartovega solnčnega humora, ljubeznive lepote, lahke porednosti, čudovitega tonskega slikanja, močne glasbene izraževalne sile; poleg priproste, skoro narodne muzike so biseri visoke umetniške vrednosti. Ni čudno tedaj, da je zabavna storija s prepleto, intimno muziko obče priljubljena, če ji je šestorica sodelujočih pevski, kar ni lahka stvar, in igralski v polni meri kos. K temu pa je treba fino čutečega dirigenta in odličnega tankočutnega orkestra.

Pri nas, pod taktirko g. Poliča, ljubitelja in poznavalca Mozarta, Beethovna in Wagnerja je komična opera »Così fan tutte« dosegla vedno najljubšejši uspeh in tako tudi večeraj, ko je v nji po daljšem presledku ulogo zakrknjenega, izkusenega in z vsemi mazi namazanega samca Dona Alfonsa pel kot gost g. Betetto. Z njegovo vlogo opera stoji ali pade. Podal je g. Betetto Alfonsa mojsterski. Presenetil nas ni vnovič samo s svojim lahkotnim, tako rekoč konverzacijskim petjem, kakor se ta prilaga Mozartovi muziki, temveč še bolj z živo, do zadnje geste premišljeno igro, pri kateri sodeluje z amuzantno ob razno mimično igro, z vsem svojim objektivnim humorjem, z vsem svojim velikim rutiniranim znanjem. Bil je zato tudi predmet neskončnih ovacij, ki je še dolgo po sklepu opere ni bilo konca. Po drugi strani pa bi vsa njegova umetnost ne imela za opero uspeha, da ni imel ob strani res prav srečno in odlično zasledenih ostalih vlog. Sestri Fiordiligi in Dorabella sta peli gge Majdičeva in Kogojeva, ob častnika Ferranda in Guglielma gg. Gostič in Janko, Despino pa g. Poličeva. Vsi so imeli res srečen večer in je težko reči, komu naj bi prisodil izmed teh palmo. G. Majdičeva in g. Gostič, že po svojih vlogah resnejši in duševno poglobljeniji par, sta se izkazala kot odlična, takorekoč koncertna pevca, a g. Kogojeva, zlasti pa g. Janko, sta bila simpatična, pevski in igralski živahna, po redno ljubezniv duet. G. Janko si je zaslužil z drastičnim spevom, polnim udarne sile »Vse ste take, take« šumen aplavz ob odprti sceni. Nič manj posrečena in učinkovita v vseh treh svojih vlogah ni bila g. Poličeva.

Lepo in smiselno zrežirano in glasbeno izredno lepo in točno izdelano delo (g. Polič) je v čast naši operi. Mnogobrojno občinstvo se je imenito zabavalo, ljubitelji Mozartove muzike pa so imeli še prav poseben užitek. Vsi sodelujoči so prejeli cvetlične darove, na oder je moral tudi dirigent. Po ponovitvi »Così fan tutte« se g. Betetto zopet poslovi od nas. Preverjen pa sem, da ga bo Ljubljana kmalu zopet poegnila k sebi in ga nato iz svojega naročja ne bo izpustila več. Tedaj — do skorajšnjega, končnega svidenja! —č.

Radio

Izvilleček iz programov

Sreda, 28. januarja
LJUBLJANA: Opoldanski program odpade. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Inž. Kasal: Historija razvoja mestnih stavb. — 19: Ruščina. — 19.30: Literarna ura. — 20: Glas in prvi početki govora. — 20.30: Slovenska narodna pesem in njen slog. — 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila.

Četrtek, 29. januarja
LJUBLJANA: 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Otroška ura. — 18: Plošče. — 18.30: Gimnastika. — 19: Srbohrvaščina. — 19.30: Potres v Ljubljani leta 1895. — 20: Duševna vzgoja otroka. — 20.30: Koncert delavske godbe »Zarija«. — 21.30: Sentimentalni narodni naprepi v prireditvi L. M. Škerjanca. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio-orkestra.

BEOGRAD 11.25: Plošče. — 12.45: Koncert radio-orkestra. — 16: Opera »Aida« na ploščah. — 20.30: Prenos koncerta iz Ljubljane. — 21.30: Veseloigra. — 22.10: Poročila. — 22.30: Koncert radio-orkestra. — ZAGREB 12.35: Plošče. — 17: Koncert orkestra balalajk. — 20.30: Prenos koncerta iz Ljubljane. — 22.45: Koncert lahke glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Koncert na orgle. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 18.30: Pesmi. — 19.20: Prenos programa iz Prage. — 22.30: Koncert na orgle. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert. — 20.15: Prenos koncerta s konservatorija. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.35: Dunajske pesmi. — 20.45: Zimski večer na kmetih. — 22: Jazz-band. — BERLIN 19.20: Koncert Nedbalove glasbe. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Dramski večer. —

Zane Grey

Do zadnjega moža

Roman

Neoboroženi Jean, ki ga je mimo tega še ovirala skeleča rana, je bil prečul vso tiho, zlovesčo noč v bližini taborišča. Ko se je zvitilo jutro, sta ležala Gordon in Fredericks otrpla in pošastna ob dogorelem tabornem ognju, še vedno stiskaje samokres v okoreli desnici. Jean ju je pokopal, kakor je vedel in znal, ter jima obložil gomili s ploščatimi kamni, vedoč, da je zdaj v resnici poslednji živi borec Isbelove stranke.

Ko je solnce vzšlo, je bil Jean že na poti. Z majhno bisago, v kateri je imel nekaj kruha in mesa, na ramenu in z vnetim, ubogljivim volčjakom Sheppom na vrvi je šel za Queenovo krvavo sledjo.

Počrnela kri na kamenju in zmešani cikcak sledi sta dokazovala Jeanu, da je bil razbojnik težko ranjen. V gostem smrečju, pod široko razprostrtimi vejami s srebrnimi, ostrimi iglicami je bil Queen počival, si obvezal rano in se morda tudi nekoliko naspal. S trudnimi koraki — ena izmed njegovih nog je bila očitno poškodovana — je nato romal dalje, iz temnozelenih globeli na prosti, suhi, z borovci obraščeni greben. Od tod dalje je njegova sled razumljivo govorila Jeanovemu bistremu očesu. Razbojnik je vedel, da ga zasledujejo. Opazil je bil sovražnika. Zato se je Jean le počasi in oprezo pomikal za njim; nikoli se ni upal v doseg kake skale ali grma, izza katerega bi bil mogel Queen streljati nanj; vso svojo lovsko umetnost je uporabljal, da je sledil tega človeka in vendar pazil sam nase. Queen je potoval zelo počasi, bodi si, da ga je bolela rana, bodi si, da je izkušal počakati preganjalca in ga zaskočiti, in

Jean se je temu prilagodil. Od poldne dalje ni bila razdalja med njima nikoli posebno velika — nikoli večja od one, na katero se sliši strel.

Nasprotstvo med miroljubno, samotno lepoto okolice in krvavo nalogo, ki ga je vodila, je dajalo viharju, ki je polnil Jeanovo dušo, še strašnejšo in mračnejšo usodnost.

Zgodnja slana se je bila dotaknila gorskih vrhov s svojo čarobno palico. In gozd je bil videti kakor hram, v katerem bi moral človek častiti naravo in življenje, ne pa da se je plazil med grmovjem in obokanimi stebreniki dreves kakor divja, krvoločna zver. Na jasah je trepetalo zlatozeleno listje topolov; javorji po soteskah so v tistem vetru fotali s svojimi škrlatnimi listi. Mehko igličevje pod borovci se je menjavalo z dolgimi progami srebrnaste trave; oboje je bilo enako vabljivo za človeško in živalsko oko. Solnčni prameni svetlobe, posejani s prahom in letečimi žuželkami, so poševno padali skozi zelene listne gmote. Bučanje vetra v daljnem gozdu se je vrstilo z rahlimi sapami v neposredni bližini. Majhne, sive verice so smukale mimo, radovedno ogledovale Jeana in njegovega psa, šumastile po vejah, praskale po skorji dreves, bevskale in brilzgale, svetlooke, živahne in predrzne. Nad vrhovi dreves se je razlegalo tožno žvrgolenje divjih kanarčkov — prvi glasovi romarjev proti jugu. Smrekovi storži so mehko cepali na tla. Soje so preganjale nepovabljene motile in zlovilno vreščale. Kakor deževne kapljice je škralbalo seme, ki je padalo s smrekovih vej. Duh po lesu, zemlji in listju, vlažen od življenjskih sokov, se je zlivljal hladnim, suhim, sladkim vonjem vele trave in trohnečih borovcev.

In med tem, ko je Jean v globini duše čutil to prebogato lepoto in skrivnostno, nedoumljivo moč, se je njegov bistri pogled spet in spet upiral v krvave kaplje, ki jih je bil pustil Queen na siver malhu in kamenju. Njegova rana se je bila spet odprla. Groznica lovske vneme je izpreletavala Jeana, kakor izpreletava panterja, ki se

plazi za svojim plenom.

Solnce je zašlo, mrak se je gostil. Znočilo se je. Jean je zlezal pod gosto, nizko viseče vejave smreke, pojedel nekaj kruha in mesa, nakrmil psa in legel, da bi se spočil in naspal. Slišal je volkuljo, kako je s turobnim kopnenjem klicala tovariša. Shepp je trepetal pod Jeanovo roko. To je bil klic, ki ga je bil zvalil z ranča. Volčja kri v njem je hlepela po divjini. Jean si je privezel povodec iz kravjega usnja okoli zapestja. Po dovršitvi te mirne prigode je hotel vrniti Sheppu prostost, da poišče osamljeno tovarišico, ki je tam v gozdu tožila za njim. Nato je zaspal.

Drugi dan. Queen je izpremenil svojo taktiko. Nič več ni skušal prežati na preganjalca. Tudi svoje sledi ni več zabrisaval. Poznal je očitno samo še eno, edino željo, poslednjo svojih želja: najti tovariše, ki jih je bil zapustil, da je mogel na svojo pest napasti Isbelovce v njihovem taborišču. Jel je delati velik ovinek na severozahod, proti tistemu globokemu kanjonu, kjer je bila Blaisdella in Billa Isbela zadela njuna usoda. Nekje v tej divji, globoki goščavi se je moral skrivati ostanek Jorthove stranke. Ne da bi vedel, je Queen vodil Jeana proti temu kraju. Jorthova Ellen je bila gotovo pri mozh. Jean jo je bil videl. Njegov strel je bil tisti, ki je podrl Colterjevega konja. In streljati je bil nehal zato, ker je Colter vlek delke za seboj in se skrival za njo kakor za ščitom. Prej ali slej je moral Jean zadeti na tabor. Jorthova Ellen. Misel na njeno lepoto, ki jo je v nizki lahkomišelnosti zapravljala s temi razbojniki, je pomnoževala pravični srd njegovega maščevanja s slepo, krvoločno besnostjo. Le naj mu še enkrat kljubovalno zabrusi svoje ponižanje v obraz! Ubije jo, kakor gotovo je Bog v nebesih, in tako pokonča ves Jorthov rod! Spet je prišla noč, temna, mrzla in brez zvezd. Lakomni volčji klic je ječal v molčečo divjino. In med tem, ko je Jean spal, se je Sheppu posrečilo, da je pregrizel povodec in ušel.

Sport

Občni zbor ŽSK Hermesa

V nedeljo se je vršil ob obilni udeležbi članstva XII. redni občni zbor Hermesa. Iz posameznih poročil posnemamo, da je bilo oblo Hermesa, ki je poleg Ilirije in Slovana najstarejši ljubljanski klub, dokaj obilno. Klub šteje približno 300 članov ter je znan posebno po vzgoji najboljših nogometašev. Tako so še danes znani bivši njegovi igralci kot n. pr. brata Pleša, Mihelčič, Zolokar, Svetič, Dolinar itd. Iz njegove šole sta izšla tudi znana igrača Zemljek in Uršič.

Klub si je v letu 1930. začel graditi veliko in lepo igrišče, ki bo v ponos vse ljubljani. V tekočem letu prične z ograditvijo igrišča in pa z zidavo garderobe. Na obnem zboru je bil tudi predložen zadostni proračun, ki izkazuje v to svrha skoraj 150.000 Din izdatkov.

Delovanje nogometne sekcije je bilo precej obilno ter kljub temu, da je imelo I. moštvo v času, ko bi moralo najbolj prosperirati, zaradi znanega incidenta s sodnikom g. Wagnerjem ob priliki prvenstvene tekme z Ilirijo prepoved igranja, dokaj poveljivo. Omeniti je treba gostovanje kluba v Osijeku in Sarajevu, kjer je I. mo-

štvo nad vse častno zastopalo slovenski nogomet. Klub ima preko 70 članov broječo nogometno sekcijo, od katerih jih je 28 verificiranih pri LNP. Zimsko-sportna in lahkootletška sekcija se bosta v tekočem letu z ozirom na obilni material, ki ga klub premore, na novo organizirali. V zadnjem času se je ustanovila tudi tabletenis sekcija, ki se prav razveseljuje razvoja.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da je bilo tudi delovanje uprave, kateri je načeloval predsednik g. Lukežič, prav poveljivo. Tako je bilo sprejetih in odposlanih dopisov preko 300. Skupnih sej je bilo 37 u. o. poleg sej načelstev sekcij. Finančno stanje kluba se je napram preteklim poslovnim letom precej uravnovesilo, vendar pa je ravno to vprašanje za klub, predvsem sedaj pri gradnji igrišča vitalnega pomena. Priporočamo slovenski javnosti, da stremljenja kluba, ki je že mnogo doprinesel k razvoju slovenskega sporta, vsestransko podpira.

Nadalje je bil na obnem zboru predložen novi osnutek duhu današnjega časa primernih novih pravil kluba, ki jih je izdelal dosedanji predsednik kluba g. Lukežič. Pravila, ki so povsem primerno sestavljena, so bila na obnem zboru soglasno sprejeta in to le z nekaterimi malenkostnimi korekturami.

Po podelitvi absolutorija dosedanjemu odboru so se vršile volitve nove uprave za tekoče poslovno dobo ter je bila soglasno izvoljena naslednja uprava: predsednik Ivo Sepin, I. podpredsednik Ivo Lukežič, II. podpredsednik Gustel Sterle, I. tajnik Sipko Zupan, II. tajnik Avsec, I. blagajnik Jakob Cigler, računovodja M. Kosirnik, gospodar S. Prešeren, upravnik igrišča M. Kosirnik, načelnik nogometne sekcije M. Kosirnik, zimskosportne in lahkootletške Vlado Vučnik, tabletenis sekcije Davor Marinko, odborniki: Ivo Barl, Anton Svetič, Ivan Kobilar, R. Serbec, Pavel Poljanc in Hrabroslav Sever; namestniki: J. Pavlič in Franjo Habicht; revizijski odbor: Davor Burja, V. Mokorel in K. Francot; razsodišče: inž. Hrovatin inž. Stane Jesih, Karel Javoršek, Rudolf Mlakar in Josip Curialek.

Ker dosedanji predsednik kluba g. Lukežič iz zdravstvenih razlogov ni mogel prevzeti mesta ponovno, je bil na to mesto izvoljen znani sportni delavec v klubu g. Ivan Sepin.

Med slučajnostmi je bil na predlog uprave g. dr. Fatur, načelnik obtega oddeljenja ljubljanske železniške direkcije, za svojo vsestransko naklonjenost in podporo klubu soglasno izvoljen za častnega člana kluba.

Dalje je bil soglasno izvoljen za častnega člana tudi dosedanji dolgoletni predsednik in duševni vodja kluba g. Ivo Lukežič zaradi njegovih ogromnih zaslug za napredek in uspešni razvoj kluba.

Smučarske tekme za državno prvenstvo

JZSS razpisuje za primer, da bo treba mednarodne smučske tekme povsem odpovedati, smučske tekme za državno prvenstvo

v naslednjih disciplinah: vztrajnostna tekma na 30 km dne 8. februarja; smučski tek na 18 km in kombinirane tekme ter skoki v dneh 21. in 22. februarja.

Tekmovanje se vrši v slučaju ugodnih snežnih prilik v Bohinju, sicer pa tekmovalci na daljavo v Kranjski gori, v skokih pa v Dovjem-Mojstrani. Ocenjuje se vsako tekmovaljevo posebej, naslov državnega prvaka si pribori tekmovalci, ki dosežejo od vseh tekem največje skupno število točk. Državni prvak prejme savezno plaketo in diplomu. Pravo starta imajo samo verificirani tekmovalci s savezno izkaznico. Prijave je poslali najkasneje do 6. februarja na Savez; prijavitelj se mora s tekmovalnimi prijavnici, sicer se smatra prijava kot neizvršena. Zrebanje za vse tekme je na predvečer vztrajnostne tekme v poslovnem lokalu razsodišča.

Sklenilo se je, da se od danes dalje ne pripuste na start medklubskih tekem oni, ki nimajo savezne izkaznice o verifikaciji. Kdor take izkaznice nima, je dolžnost njegovega kluba, da pravočasno zaprosi izkaznico pri Savezu, odn. podsavazu. Klub, ki se tega ne bo držal, naj potem sam nosi posledice. Savezni in podsavezni delegati so dolžni, pred startom oziroma pri zrebanju pregledati izkaznico in zabraniti start vsakomur, kdor se ne more pravilno legitimirati.

Vojška smučska tekmovalja niso v zvezi z odgovorjo smučskih prireditev in so bodo vršila 1. in 2. februarja na Mrzlem studencu. Prvi dan bodo tekmovali poedinci na 18 km, naslednji dan pa bodo medarmijske tekme ekip. Iz vsake armijske oblasti pridejo ekipe, broječe po tri tekmovalce, in sicer častnika z dvema podčastnikoma ali vojakoma. Ekipe bodo tek-

movale na 30 km ne samo v brzini temveč tudi v patroliranju in streljanju in bo tekma izredno zanimiva.

Nedeljski zimskosportni program: 1. V Kranjski gori medklubski smučski tek na 18 km. Start ob 8. zjutraj. Udeležijo se tekme tudi koroški avstrijski klubi. — 2. Skakalna tekma za prvenstvo Dravske banovine pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marušiča ob 15. uri. Povabljeni so tudi na to tekmo Korošci in če se bodo odzvali, se vrši zanje posebna skakalna tekma. — V Bohinju je jug pobral ves sneg in pokvaril smuko v Karnjski gori, kjer je izgledalo, da bo ostala zima trajna. V zadnjih dneh je nastopil mraz. V Kranjski gori je zapadlo nekaj cm snega ter je zopet prav dobra smuka. V višinah nad 1200 m je zapadlo 10 cm novega snega ter je tudi tod smuka prav dobra. To velja posebno za Kravac, Vel. planino, Kofce, Zelenico in Pohorje. — J. Z. S. S.

Službeno iz LNP. Danes, v sredo, ob 20. seka u. o. v prostorih Del. zbornice. Tajnik.

Naša table tenis reprezentanca na svetovnem prvenstvu v Budimpešti. Nedavno smo objavili vest, da manjkata v naši table tenis reprezentanci ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu v Budimpešti, brata Nemca, in sicer zaradi materialnih vzrokov, ker si bodo naši igralci sami plačali stroške. Od informirane strani smo doznali, da odsotnost bratov Nemcev ni povzročena po materialnih vzrokih, temveč iz razlogov, ki nam do danes še niso znani. Vsekakor pomeni odsotnost teh naših odličnih igralcev v Budimpešti velik handicap za našo reprezentanco.

ASK Primorje (kolesarska sekcija). V četrtek 29. t. m. ob 20. važna odborova seja pri Mikliču. Pridite vsi.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom prebride in nenačrtljive izgube našega nepozabnega sina, brata, strica in svaka, gospe la

Josipa J. Šircelja

pešad. kapetana I. klase

za poklonjeno prekrasno cvetje in za nad vse številno čašče spremlstvo na njegovi zadnji poti tako v Ljubljani, kakor v Mokronogu, se vsem in vsakemu posebej prav iskreno zahvaljujemo.

V posebno dolžnost si štejemo zahvaliti se v prvi vrsti gg. generalom: komandantu dravske divizije, pomočniku komandanta dravske divizije in komandantu artiljerijske brigade ter celokupnemu oficirskemu zboru za udeležbo pri pogrebu in pokopne vence v zadnji vozdraz, komandantu vojnega okruha polkovniku g. Nediču za vso skrb in ljubeznivo naklonjenost, ki jo je izkazoval pokojnemu in nam v teh težkih urah, podpolkovniku g. Jorgoviću, ki se je v tako iskrenih besedah poslovil od pokojnega druga, upravi voj. stal. bolnice in zdravniku g. dr. Ziganu, končno vojni godbi in nje kapelniku za tolažbepolne žalostinke. Dalje se zahvaljujemo vsem mnogobrojnim prijateljem in znancom v Ljubljani, ki so izkazali pokojniku zadnjo čast, in prijateljem pevcem, ki so mu zapeli v slovo. 2320

Enako se prav presrečno zahvaljujemo vsem udeležencem pogreba v Mokronogu, predvsem čč. duhovščini, uradništvu vseh oblasti, sokolskemu društvu v Mokronogu, pevskega zboru, orožništvu in financii, vsem številnim prijateljem in znancom-domačinom, prav posebno pa še oficirski deputaciji in polkovniku g. Andrejki, ki se je ob odprtem grobu tako iskreno in ljubeznivo poslovil od našega dragega pokojnika.

Globoko žalujoča rodbina Šircelj v Mokronogu in ostalo sorodstvo.

Avtomobilisti — trgovci

proti zaledenju, orosenju stekla uporabljajte samo

„ANTIHAL“ olje, steklenica 25 Din

Dobi se v drogerijah: Gregorič in Sanitas ter pri »Indijac, gen. zastopstvo, Tavčarjeva ulica. Prodaja na debelo »Speciale trg. d. z o. z., Ljubljana, poštni predal 360. 2208

Za dečke

so najzanimivejše čtivo potpisne povesti Karla Maya. Pravkar je izšla povest

OLD SUREHAND

v dveh zvezkih na 620 straneh. Oba zvezka veljata broširana Din 96.—, v platno vezana Din 128.—. Knjigi sta

najzanimivejše darilo Knjigarna tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3. 85

Razpis.

Krajevni šolski odbor Slatina Radinci

razpisuje oddajo opreme za novo štirirazredno osnovno šolo v vseh razredih in ostalih šolskih prostorih.

Ofertne podlage se dobe vsaki dan v občinski pisarni v Radincih.

Pravilno opremljene in zapečatene ponudbe je vložiti do 28. februarja 1931 do 12. ure dopoldne pri občinskem uradu v Radincih.

Krajevni odbor si pridržuje pravico, oddati dela, ne glede na najnižjo ponudbo.

Krajevni šolski odbor Slatina Radinci,

dne 25. januarja 1931.

2308

Jutrovi mali oglasi

siguren uspeh

Zahvala

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, ki so mojo nad vse ljubljeno, nepozabno, zlato mamico, gospe

ANO SUHADOLC

roj. Pour

upokojeno učiteljico

spremlili na njeni zadnji poti v večnost in mi ob tej priliki izrazili najblažje sočutje nad mojo neotolažljivo bolečino, izreklam tem potom najiskrenejšo zahvalo. Posebno dolžnost hvalečnosti občutim napram č. sestri Festini, ki je spremljala njeno dušo z molitvijo, preč. duhovščini in darovalcem prekrasne cvetje.

Maša zadušnica za duševni blagor predrage, blage pokojnice se bo brala v franciskanski cerkvi dne 29. t. m. ob 7. uri zjutraj. 2319

Ilona Suhadolc

